

ÉLETTÜNK

XXIV. évf. 7–8. szám (24. Jahrg. Nr. 7–8.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1992. július-augusztus.

FRANK MIKLÓS:

Az országépítés alapkövei

NAGYBOLDOGASSZONY ÉS SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉRE

Augusztus 15-e, Nagyboldogasszony ünnepe és augusztus 20-a, Szent István napja, magyar vonatkozásban egybe fonódik, egységet alkot. Nagyboldogasszony ünnepén ajánlotta fel első királyunk, halálát közeledni érezve, országát és népét a „Mennyei királyné asszonyának”. Most már nyugodtan visszatérhetett Teremtőjéhez: jobb kezekre nem bízhatta volna a nemzetet. Ünnepe ezért került a világegyház naptárába, a II. Vatikáni Zsinat által elhatározott liturgikus reform keretében, a halálát követő napra, augusztus 16-ára, híven az egyháznak ahhoz a törekvéséhez, hogy szentjeire, azok halála napján, az ún. „mennyei születésnap”-on emlékezzék.

Mindaddig az egyetemes egyház szeptember 2-án ünnepelte Szent Istvánt. XI. Ince pápa rendelkezett így, annak emlékére, hogy a pápa jelentős erkölcsi és anyagi támogatásával, 1686-ban ezen a napon foglalták vissza a keresztény hadak a törököktől Buda várát. Ezzel megszűnt a 150 évig az országra nehezedő török hódoltság.

De hát akkor miért ünnepeljük mi magyarok Szent István napját augusztus 20-án? Mert 1083. augusztus 20-án történt Szent László királyunk kérésére és VII. Gergely pápa engedélye alapján, Szent István, fia Szent Imre és annak nevelője, Szent Gellért szentté nyilvánítása, vagy – az abban az időben szokásos kifejezéssel élve ereklyéik „felemelése”, másszóval tiszteletük engedélyezése. A szentlélekvadás, abban a formában, ahogy ma ismerjük és amelyet évtizedeken át tartó vizsgálatok előznek meg, csak egy évszázaddal később vette kezdetét. A középkorban általában még az volt a szokás, hogy, ha valakiről köztudomású lett, hogy életszentség hírében élt és halt meg, ezenkívül tisztelete valamilyen vidéken, nagyobb közösségekben elterjedt, azt – a pápa engedélyével – minden különleges eljárás nélkül, szentté lehetett nyilvánítani.

Nagyboldogasszony ünnepének és István halálának egybeesése, és az ország e napon történt felajánlása jogosít fel rá, hogy az egymáshoz naptárilag amúgyis közelálló két ünnepben megtaláljuk a tartalmi összetartozást. A történelmi háttér ezt még jobban megvilágítja.

Az agg és beteg királyt a halálát megelőző években a nemzet jövőjének gondja gyötörte. Szépen kidolgozott terve, hogy az országot átadja fiának, Imrének – akít a neki írt „Intelmek”-ben „szíve gyönyörűségének”, „népe jövőjének reményességének” nevez – Imre váratlan és tragikus halálával 1031-ben, semmivé lett. Azok a megoldások, amelyekre még gondolhatott, nem nyújtottak valódi biztosítékot: az Árpád-ház egyetlen egyeneságú férfi sarja, Vászoly, félig pogány volt és összeesküvést szőtt a király ellen. Maradt nővérének fia, a velencei Orseolo

Péter; róla azonban István tudta, hogy gyenge ember.

Ebben a kilátástalanságban született meg a haldoklóban a felismerés: ahol emberi erőlködés hiábavaló, ott csak égi hatalom segíthet. Ezért határozta el, hogy a nemzetet és az országot annak oltalmába ajánlja, akiről tudta, hogy képes anyai szeretetével megvédeni, hiszen Is-

most kezd lenni, mert a nemzet beteg: nincs benne ellenállás az egyre terjedő, bomlasztó vírusokkal szemben. A fiatal generáció nagyrésze hit nélkül nőtt fel, nem kapott szilárd erkölcsi alapokat és még nem ébredt tudatára, hogy ez milyen nemzeti, társadalmi és emberi katasztrófa vezethet. Mert, ha az ember elszakad léte forrásától, Istentől, ment-

Szent István

*Jól megtöltötte ezt az ezredévet:
keresztel írta rá kemény nevét,
hogy megpihenjen művein a lélek,
mint halhatatlan győzedelmi ék.
Alapkő lett, de kőnél súlyosabban
vetette el az épülő falakban
torony-szökkentő, férfias hitét.*

*Amint alázatát mindegyre inkább
úrrá emeli roppant erején,
a bércre hág s egy országon tekint át,
hol hajnalpírban reszket még a fény.
Komor felhőkben bomlik ki a kék ég
s virrasztva nézi népe ébredését
a századok szélfúttá reggelén.*

*Róla zengjen hát ez a lelkes ének!
Uram, téged dicsérünk általa,
mert ő volt a te választott edényed,
apostolod, híved s a föld sava.
És ő volt ama bibliai sáfár,
kire, be jó, hogy éppen rátaláltál,
mindön megvirradt napunk hajnala!*

Tűz Tamás (1916–1992)

ten Anyja és harcainak győztese, ő az, aki „a kigyó fejét széttiporja”, s így mellette állhat harcaiban. István tisztában volt vele: az evilági Istenországa fennmaradását csak úgy biztosíthatja, ha a mennyei országát mozgósítja, ha a természetet beköti a természetfelettibe s ezzel Krisztus megváltói küldetésének alap gondolatát teszi magáévá: a bűn által Istentől elszakadt világot újra összekapcsolja az Isten világával. Mária, egész életével ezt a megváltói tervet szolgálta. Ő a minta-ember, ahogy Isten az embert kezdettől fogva eltervezte. Ő a teljesen „ép” ember, aki, Krisztus mennybemenetele óta, maga is részt vesz a Megváltás teljességében. Ezért képes rá, hogy – mint „Isten szolgáló leánya” – elősegítse a két világ összekapcsolását a magyarság életében és történelmében.

Történelmünk kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy István felajánlása, elfogadásra talált. A nemzet török, tatár, nemzetiszocialista és kommunista dúlás és rombolás ellenére, lényegében hűség maradt a szentistváni örökséghez. Sebeket ugyan kapott mindig újra, az elmúlt 45 esztendő szomorú példa rá, de a Boldogasszony begyógyította valamennyit. De nem is a történelem viharaiiban, nem a tatár és török dúlás idején volt nehéz életben tartani ezt a népet, hisz akkor lelkeben még egészséges volt, volt ellenállóképessége, volt benne kitartás és elszántság a küzdelemre. Igazán nehéz

*Nem tévován, de biztos mozdulattal
lendül előre tervező keze,
míg port kavar és szilaj kedvvel nyargal
a forró puszták zendülő szele.
Bölcs szemmel néz a fényes távlatokba
s pillantásával féltőn átkarolja
a frissen szántott, szűzi földeket.*

*Kegyes jobbával törvényt ír, keményet,
hogy megkösse a rónák vad porát,
szülő teremjen és kenyér, fehérebb
s hogy mindenki meglelje otthonát.
Áldott szigor, rendet hozó szelídség!
Arany sziv, mely eltékozolta kincsét,
hogy új szívekben ragyogjon tovább!*

hetetlenül elsatnyul emberi mivolta is, Isten nélkül az ember nem képes megmaradni embernek.

Országalapító királyunk uralkodása során lerakta a magyarság számára az európai népek közösségébe való beleilleszkedés alapjait. István történelmi távlatokban gondolkodott: ezt igazolják a struktúra, amelyet az országnak adott és a törvények, amelyekkel az ország életét szabályozta. Korabeli nyugati krónikások elismerőleg nyilatkoznak róla. Ami ennek a egyszerű műnek tartást adott, ami időtállóvá tette, az annak bekapcsolása volt a nyugat-európai kultúrába és ezzel a kereszténység nyugati formájába. Prófétai módon előre látta, hogy a magyarságot hosszú távon csak a keresztény hit képes összetartani és megvédeni a Keletről fenyegető veszélyekkel, valamint a belső széthúzással és pártoskodással szemben. Országépítő munkájára azonban Szent István azzal tette fel a koronát, hogy nemzetét, országát a Magyarok Nagyasszonyára bízta.

Ma, amikor egy új évezred küszöbén arról vitatkozunk, hogyan, milyen szempontok szerint kell megvetnünk a magyar jövő alapjait, hogyan biztosíthatjuk békés fejlődését, hogyan találjuk meg az utat Európa népeihez, biztos iránymutató marad István öröksége: a keresztény hit és kultúra, népünk szeretete és a Magyarok Nagyasszonyának anyai pártfogása. ■

Vasárnapi gondolatok

A 15. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(július 12)

„Helyesen feleltél, dicsérte meg (Jézus a farizeust), tégy így (azaz szeresd Istent és felebarátodat) és élni fogsz.” (Lk 10,29)

Miért teszi Jézus az Isten- és ember-szeretetet (majdnem) egyenlő fontosságúvá és minden más törvény elejére? Mi szeretetünkkel nem tehetünk Istennek semmi jót — Ő „annyira” jó, mert végtelenül jó, tökéletes, irgalmas... semmi sem hiányzik, amit mi adhatnánk meg neki. Ha nem követünk el bűnt Isten ellen — istentagadás, káromkodás, Isten felelősségre vonása (pl.) halálosít vagy katasztrófa idején és így tovább — jót Istennek nem tehetünk.

Annál inkább az embereknek — ők bizony rászorulnak. Így válik „az elméleti” istenszeretet „gyakorlati” ember-szeretetté. Mivel az elmélet is, a gyakorlat is önmagában egyoldalú, azért mindkét résznek egyensúlyban kell lennie egymással. Az egyensúly elvesztése boruláshoz vezet...

Jézus kihangsúlyozza: az „egyensúlyos” szeretet életre — Istentől akart, ígért, elfogadott örök életre — vezet.

Aki úgy véli, kijátszhatja a szeretet egyik fajtáját a másik ellen, az „halálosan” téved. A Jézus által ígért életet nem nyeri el — tévedése lelki halálra vezet...

AZ ÉVKÖZI 16. VASÁRNAPRA
(július 19)

Márta méltatlankodva fordult Jézus-hoz: „Uram, nem törödsz velem, hogy nővérem egyedül hagy szolgáltni?” (Lk 10,40b)

Mindenki magából indul ki — Márta is. Úgy véli, ha magas vendég jön házukba, érezze jól magát és minden lehetőt, elképzelhető meg kell teremteni, meg kell adni neki. Az ő számára ez helyes, ilyen személyiségének a felépítése. Csupán abban téved: saját elgondolását akarja másoknak is előírni és másoktól megkövetelni...

Száma fontos a sürgősség. Eszébe sem ötlük: fontos-e Istennek — ez esetben Jézusnak — a sürgősség?

Miután nővére (vagy húga) „csupán” ül és Jézus szavait lesi, Márta megfelelő nyomatékkal méltatlankodik, mert fontos(kodó) szorgoskodását nem érzi sem méltányoltnak, sem elfogadottnak. A megsértett fontossági érzés Jézus tekintélyét hívja segítségül... Mi mindenre akarjuk Istent felhasználni...

AZ ÉVKÖZI 17. VASÁRNAPRA
(július 26)

„Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyánk! Szenteltessék meg a Te neved...” (Lk 11,2)

Az atya szó — az anya mellett — az emberiség legősibb és legszelebb tartalmú szava, úgynevezett archi-típusa. Jé-

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

Vallásosak-e a New Age követői?

Valaki talán csodálkozik, hogy ezt a kérdést egyáltalán felvetjük. A New Age egy új vallást, korunk igazi vallását akarja elterjeszteni a földön, nyilvánvaló tehát, hogy a New Age követői vallásosak. Ez már abból is látszik, hogy Jézusról tisztelettel beszélnek, keresztényeket is szívesen felvesznek soraikba. A felvetett kérdést mégsem lehet oly egyszerűen megválaszolni. Tisztáznunk kell a vallás és az istenhít viszonyát.

A vallás jelentése tágabb mint az istenhité. Vannak keleti vallások, melyek panteista természetűek, különböző pszichológiai és testi gyakorlatok, segítségével keresik az istenségbe való beolvadást. Igazi istenhitről, azaz személyes Istenbe vetett hitről nem lehet beszélni; mégis hívőik külső magatartását vallásosnak kell mondanunk. A görögök a vallásos magatartás hiányát aszebejának nevezték. Szókratész, aki hitt a személyes Istenben, halálra ítélték aszebejája miatt, mert nem gyakorolta kortársai módjára a vallást. Hasonlóképpen a keresztényeket is üldözték, pedig ezek hittek Istenben, de nem követték a pogányok vallásos gyakorlatait.

Nos, ha ily szempontból nézzük a New Age hívőit, akkor vallásos magatartásukat nem tagadhatjuk, de vallásukat mégis ateistának kell bélyegeznünk, mert nyilvánvalóan nem személyes Istent imádnak, hanem panteista értelemben emberit és istenit egybevegyítenek. Vallásosságuk nem a személyes Istenhez való viszonylatban rejlik, hanem abban a hiszemben, hogy mi magunk a többi emberekkel és földi lényekkel együtt az istenség részei vagyunk.

Ami a New Age híveinek a keresztények iránti magatartását illeti, csakhogy nem lehet ellenségeskedésről beszélni. Hangoztatják is, hogy bármely valláshoz tartozó ember hozzájuk csatlakozhat. De ez a toleranciájuk ne tévesszen meg bennünket! A New Age nem egy teológiailag és filozófiailag kidolgozott nézetet képvisel, inkább érzelmekből és a tudatalatti világ homályából táplálkozik. Nincsenek dogmái, inkább azon van, hogy követőiben transz-szerű élményeket ébresszen fel. Azt is lehetne mondani, hogy míg számunkra, keresztények számára az igazság a mérvadó, a New Age inkább a kellemest keresi. Ezért is nehéz a New Age-t mint tant meghatározni, inkább bizonyos irányvonalait kell kiemelni. A New Age apostolait az objektív igazságok nem érdeklik és ezért toleránsok a különböző vallások hitével szemben. Nem tartják fontosnak, hogy az ember mit hisz. De az alapvonal, vagy mondjuk az alaporientáció a monista világnézet. Viszont, ha valaki magáévá teszi a New Age monista nézetét, akkor ezáltal akarva nem-akarva megtagadja keresztény hitét. Számunkra ugyanis nem mellékes mit hiszünk, objektíve igaznak tartjuk, amit hiszünk. S ha van valami, ami a zsidó és keresztény vallás szempontjából alapvető, akkor az az egy Istenbe, a világ teremtőjébe vetett hit.

Az se tévesszen meg bennünket, hogy Krisztusról tisztelettel beszélnek. A kérdés, hogy mit értenek Krisztus alatt? Alapítójuk nyíltan megmondja: Krisztus egy idea, vagy azt is lehetne mondani, hogy bizonyos vibrációk együttese. Megtetszősül azért, hogy különböző formában jelenik meg: mint Buddha, mint Hermes, mint Zaratusztra, mint Jézus, mint Mani stb. A jövőben is megtestesül majd és megtanítja az embereket, hogyan vált-

hatják meg önmagukat. Tehát a történelmi Jézusnak semmi fontossága sincsen, a lényeg az önmegváltás. Mi keresztény hívek a személyes Istent imádjuk, a vele való kapcsolatot keressük, kegyelmi segítséget kérjük. Mindez a New Age számára értelmetlen, nem kell imádkozni senkihez sem, mert magunk is a legfőbb lény részei vagyunk. Kegyelemre sincs szükségünk, hisz egymással összefogva önmagunkat megválthatjuk. Erkölcseiről sem lehet szó, mert ahogy ezt már előző cikkeinkben említettük. A keresztény erkölcs alapfeltétele az ember személyes felelősségtudata, ezt pedig a New Age eleve tagadja, hisz személyi-

segünkön, vagy ahogy mondják, felszínes éniükön túl kell tenniünk magunkat.

Tekintve, hogy a New Agenek nincsenek igazi „hit”-tételi, azaz dogmái, ezért inkább az érzelmekre appellál és igyekszik követőiben kellemes, transz-szerű élményeket felkelteni. Az egyszerű hívő, akit a „tökéletesek” ezotérikus ismeretébe nem avatnak be, általában nem is tudja, hogy mit vállal és mit ad fel, amikor a New Agehez csatlakozik. Naívvul megelégszik kellemes vallásos érzelmekkel, és csodálkozna, ha megtudná, hogy milyen világnézeti szakadék szélén áll. Alig lehet elképzelni a keresztény hittel való radikálisabb ellentétet!

Vasárnapi gondolatok

(Folytatás az első oldalról)

(Folytatás az első oldalról)
lenti a családfőt, családfenntartót, a gyermek apját, a törzsfőnököt, nemzetiségfőt, egyházfőt, esetenként az ország fejét. Jelent hatalmas, erőt, tekintélyt, jogot, döntési szabadságot, segítő kezet, gyámolítást s még sok mindent. Mindez vonatkozik a legmélyebb tartalommal és a legmagasabb minőségben: Istenre...

Az atyával szemben — aki mindezt birtokolja és gyakorolja, sőt az emberi tartalmak határain túl lép: Isten a világ ura, teremtője, fenntartója, szent, jó... — nem állhatunk közömbösen. Vagy elfogadjuk: megszenteljük nevét és személyét, vagy elvetjük: megszenteléstől, azaz megvonjuk tőle a kijáró megszentelést...

Ha hozzávesszük: velünk szemben egyenként és egyenként mennyire jó-ságos, irgalmas, szerető és megbocsátó, akkor természetes és magától érthetővé válik, hogy nevének megszenteléséért magunkon túl is imádkozni, kérni kell: minél többen jussanak — juthassanak el Isten nevének szívből történő megszentelésére.

AZ ÉVKÖZI 18. VASÁRNAPRA (augusztus 2)

Jézus tanított, s valaki megszólította: „Mester, szólj testvéremnek, ossza meg velem örökségét.” (Lk 12,13)

Milyen mélyen ül az ember lelkében a pénz- és vagyonéhség, ami ez esetben az igazságtalanság érzésével is párosul. Képtelenné teszi az embert Isten szavának befogadására, mert csak ez a kérdés-komplexum foglalkoztatja. Nem is juthat el az Istenhez...

Mit tegyen az ember ilyen esetben? Az idézetben szereplő Jézushoz fordul igazságtételért, bírói döntésért — abban az időben egyházi vezetők elláttak bírói funkciókat is — mégis érezzük a helyzet fonákságát...

Más megoldás: lemondani a vágyott részről, megelégedni azzal, ami van — milyen nehéz...

AZ ÉVKÖZI 19. VASÁRNAPRA (augusztus 9)

„Adjátok el, amitek van és osszátok ki a rászorulóknak. Szereztek örök kincset a mennyben, amit nem pusztít el az idő.” (Lk 12,33a)

Nem azt mondja Jézus, osszuk el vagyunkat s ölbe tett kézzel várjuk az éhhalált. Azt mondja: ne gyűjtsünk vagyont, amit az örökösök — esetleg — elherdálnak. Nem vihetünk magunkkal semmit a halálba, az örökkévalóságba.

Természetesen gondoskodnunk kell a ránk bízottakról családban, üzemben, vagy ahol vállaltunk ilyen feladatot. Ez nem foglalja magában a pénz-éhséget.

Ha viszont „átmegyünk” a földi életből az örök életbe és nem gyűjtöttünk mennyi kincset, üres kézzel, üres szívvel állunk majd Isten előtt... Sőt: magunk előtt is.

NAGYBOLDOGASSZONY ÜNNEPÉRE (augusztus 15)

„Tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát: íme ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék...” (Lk 1,48)

Isten mindenkit tekintetere méltat — különféle módon és mértékben. Nincs olyan ember a világon, akire ne tekintene végtelen szeretetében és szeretetével. Képtelen valakit is „elfelejteni” vagy kizárni.

Csak az ember „hatalmasabb” ebben az értelemben: képes kizárni magából Isten szeretetét, hozzá hajlását, aki nem akarja — döntés formájában és alázatos-ság hiányában — elfogadni Istent, és ami ezzel jár... Aki viszont elfogadja Istent, az boldog lesz — legkésőbb a mennyben —, ha a földön szenvedések tüze kell is átmennie. Mária boldogságát népünk is felismerte: „Boldogasszony - Anyánknak” tartja, szólítja s könyörög hozzá...

AZ ÉVKÖZI 20. VASÁRNAPRA (augusztus 16)

„Különleges keresztséggel kell megkeresztelkednem — kereszthalálommal —, és mennyire várom ennek beteljesedését!” (Lk 12,50)

Az akkor ismert bűnbánati vízkereszt-ség, amely lemosa a bűnöket, lezárt egy-korszakot az ember életében. Ez Jézus szavainak egyik értelme. A másik: új korszak kezdődik „életében”. A harmadik: ez a korszak nemcsak rá vonatkozik, (neki nem lenne rá szüksége), hanem az emberiségre: megváltottak, Isten népe leszünk, akiket Jézus üdvözít. Elvezet az örök üdvösségre.

Jézus isteni mivolta vágyakozva várta ennek a régít lezáró új korszaknak beteljesedését, hogy a túlvilágon megajándékozhasa a lelkeket (egyelőre) az örök boldogsággal. Vágyunk-e erre az „új korszakra?”...

SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉRE (augusztus 20)

„Amikor szakadt a zápor, jött a hőmpölygő áradat, kitört a szélvihar és nekirontott a háznak, az nem dőlt össze, mert sziklára épült.” (Mt 7,25)

Ebben a képben a ház az emberi élet minden fontos funkcióját egyesíti magában: lakóhely, védelem az időjárás viszontagságai ellen, az élethez szükséges holmik és dolgok — élelem, bútorok, ruházat... - gyűjtőhelye, meghittséget nyújtó pihenő és nyugvó hely. Egyszóval a ház létfontosságú.

Ha ez a ház a viharban ráadásul összedől, maga alá temeti lakóit s védelmük helyett halálukat okozza, esetleg nyomorékok lesznek... A létkérdés ezáltal hatványozott fontosságot nyer.

Jézus az időjárás jelenségek felsorolásával érzékelteti az élet viharait — amelyek senkit nem kerülnek el. Ilyen viharokban helytállni — szilárd alapot: sziklát feltételez. Ebben az esetben Jézus tanításának megtartását, mint lét-alapot...

AZ ÉVKÖZI 21. VASÁRNAPRA (augusztus 23)

„Törekedjétek belépni a szűk kapun, mert... egykor majd sokan próbálnak bejutni, de nem tudnak. (A családapa bezárja az ajtót.)” (Lk 13,24)

Törekvés alatt Jézus hosszabb-hosszú időn át tartó fáradozást, áldozatvállalást, lemondásokat, dolgokért való kiállást ért. Másszóval: addig „menjétek át” a kapun, amíg nyitva van. Időben...

Senki sem szerette a szűk-séget, sem vándorösvényen, sem kapuban — semmiben. Bőségben szeret az ember élni. Jézus kihangsúlyozza: a szűk kapun lép-jétek be, ahol nehéz, kényelmetlen, áldozatot követel. Ha a mennyországba akarunk jutni egyáltalán...

Mindenki életében-életével kell eldöntse: melyik kapun akar átmenni. A halál után nincsen változtatásra lehetőség: becsukódott a kapu...

AZ ÉVKÖZI 22. VASÁRNAPRA (augusztus 30)

„Mikor lakodalomba hívnak, ne ülj az első helyre! Akadhat előkelőbb meghívott s a házigazda azt mondja: add át helyedet neki!” (Lk 14,8)

Mindenki szeret elől ülni — főhelyen. Fontossági érzésünket hathatósan simogatja, ha elől ülhetünk, fő-emberként. Az ülési sorrendet viszont nem egy ember fontossági kívánsága — vágya határozza meg... Még ha fontossági érzésünknek előkelő helyet biztosítunk — magunkban —, nem árt, ha csupa óvatosságból megóvjuk magunkat a nyilvános megaláztatástól. Ez esetenként fontosabb lehet...

Jézus tanítása szerint egyáltalán ne ül-jünk első helyre. Jó az másoknak is!...

AZ ÉVKÖZI 23. VASÁRNAPRA (szeptember 6)

„Aki nem hordozza keresztjét és nem így (hogy fontosabbnak tartja Istent szüleinél, gyermekeinél) követ engem, nem lehet tanítványom.” (Lk 14,27)

Érdekes: Jézus eleve keresztbordozásnak tanítja és minősíti az életet. Leg-alábbis a keresztény emberről — aki tudatosan kell vállalja a kereszt hordozását...

Közeli hozzátartozók vagy ismerősök, munkatársak nagy mértékben és hosszú időn keresztül befolyásolhatnak minket Isten tanításával ellenkező tettek. Milyen nehéz példának okáért a munkahelyen megvallani hitünket... S elviselni az éveig tartó megjegyzéseket, a gúnyt és az iróniát, a támadásokat, a rossz akaratot...

Jézus tanítványának lenni nem „min-ta érték nélkül”, nem csupán üres cím. Az örök élet örökké tartó boldogságát jelenti. A legnagyobbat, amit ember el (sem) tud képzelni.

A nagyhangú gúnyolódók vagy maguk is megtérnek, vagy istentagadásuk — és örök-élet-tagadásuk — gúnyában fűrödhetnek időtlen időikig.

Az élet keresztje számunkra a megpróbáltatások elviselése után bagattellé zsugorodik, ha elértük célunkat: Istent..

Fejős Ottó

Történelmi fordulat

MAGYAR MISE A CSÁNGÓ BÚCSÚJÁRÁSON

A Königsteinben székelő Kirche in Not / Ostpriesterhilfe segélyszerv megbízásából több mint húsz esztendeje járok Erdélybe és a Regátba (Órománia). Ez a munkám az 1970-ben tobzódó árvíz idején kezdődött. A Gondviselés egyedülálló ajándékának köszönöm, hogy erre a segítő jobbot nyújtó lehetőségre megbízatást kaptam. Tíz esztendőn át zavartalanul jártam a történelmi vidékekre. 1985-ben, a diktatúra idején kitiltottak az országból. Többszöri próbálkozás alkalmából vagy a vonatról szedtek le, vagy gépkocsival fordítottak vissza, sőt egyszer a bukaresti repülőtéren is rákényszerítettek a következő gépre. Az igazi okot szemembe soha nem mondták ki. Nem segített a legmagasabb helyeken történt közbenjárás sem, nem engedtek be Romániába. Az enyhülés kezdetén azonban, 1989 karácsonyán már ismét ott voltam Gyulaférváron.

Karitatív munkám mellett többször napirendre került a csángó magyarok sorsa is. A helyzet reménytelen volt, még segélyakciók formájában sem volt tanácsos a zárt ajtón kopogtatni. Erdélyi szinten is az volt a felfogás, hogy a csángók elrománosítása lezárt tény és ezt a témát nem is szabad emlegetni. Csak az óvatos egyéni kapcsolatok maradtak.

A nem várt lazulás első jele akkor lett nyilvánvalóvá, amikor 1991 tavaszán Bukarest érseke, Robu Joan megkérdezte, akarok-e az ott élő magyaroknak misézni és szólni hozzájuk? A román főváros magyar lelkesze, a csángó származású Serbán Mihály kiváló közreműködésével a magyar mise mindenkinek felejtethetetlen élmény maradt. A Bukarestben élő katolikusok jelentős része természetesen magyar és minden nagyobb hírverés nélkül is 350–400 hívő vett részt az emlékeztetés magyar szentmisén.

Amikor a különböző beadványok elárasztották az erdélyi püspökségeket és a vatikáni irodákat, a helyszínen és Nyugaton több alkalommal kiegyensúlyozott és szenvedélyes párbeszéd szereplője voltam. Tanúja lett a bonyolultnak látszó vitának Angelo Acerbi, a magyarországi apostoli nuncius is. Személyesen mondtotta el egy találkozásunk alkalmából, hogy ő azt javasolta Robu érseknek, imádkozza el a magyar hívekkel anyanyelvükön a Mi Atyánkot, természetesen a szentmise keretén belül, ez sok előítéletet feloldhatna. Ebből az ajánlatból azonban nem lett semmi sem.

Ez év áprilisában viszont közös magyar imádság élményében volt részem a román görögkatolikus bíboros-érsek házában Balázsfalván, amikor Alexandru Todea bíboros elutazásom előtt házi kápolnájában nagy csodálkozásomra elkezdte magyarul a Mi Atyánkot és az Üdvözlégyet.

A börtönt szenvedett, diszkriminált főpaphoz már a diktatúra alatt baráti kapcsolat fűzött. Tudvalevő, a görögkatolikus püspökök közösen ellenálltak az ortodoxok ajánlatának, hogy „térjenek vissza az igaz egyházba” és őket számos pap és hívő követte. Ez természetesen nem tetszett a kommunista rendszernek és távol tartott tőlük minden nyugati látogatót. Az Ostpriesterhilfe mégis vállalta, hogy az illegalitásban élő görögkatolikus püspököket és papokat a nehézségek ellenére is támogatja. Amikor Todea bíboros még kényszerű szászrégeni magányában élt, többször felkerestem lakásán. Ez csak akkor volt lehetséges, ha üzenetet kaptam, hogy veszély nélkül mehetek, mindig sötétben. Jó kapcsolatunk ellenére sem beszélt velem

soha magyarul, hanem olasz nyelven társalogtunk. Egyikünknel sem volt beszéd-téma, miért nem magyarul értekezünk.

Ezért volt határtalan a csodálkozásom, amikor ez év május 14-én Gherghel Petru jászvásári (Jasi) püspök Königsteinben tett látogatása alkalmából meghívott Kacsikára, hogy az augusztus 15-i csángó búcsún magyarul misézzek és prédikáljak. Kellő informálódás után örömmel fogadtam el a meghívást és a nagy napra meghívattam P. Lukács László atyát is, a Vigília főszerkesztőjét. A sajtó segítségével szeretnénk elérni, hogy ez a közeledés ne csak egyszeri

alkalom legyen, hanem gyümölcsözően folytatódjék.

Nem teszem fel magamnak a kérdést, hogyan és miért kaptam a meghívást? Inkább arra kérem a jó Istent, hogy olyan lelkiülettel vehessek részt a Nagybaldogasszony napi csángó búcsún, amely magában hordozza a további kibontakozás lehetőségét. Mi sokat dolgozhatunk testvéreinkért – és jaj is lenne nekünk, ha nem ezt tennénk –, de az eredmény sok alkalommal a Gondviselés kifürkészhetetlen útja. Ezt már megtapasztaltuk az 1989-es események alkalmából is. Segítsen ebben a nehéz munkában a Magyarok Nagyasszonya és az összes magyar szentek. Ezért kérem az olvasó imáit is.

P. SZÓKE JÁNOS SDB

A csíksomlyói székely búcsú

A CSÍKSOMLYÓI SZÜZ MÁRIA KEGYSZOBRA

CSERHÁTI FERENC (München):

Testvérem az idegen

A MENEKÜLTEK KERESZTÉNY SZEMMEL

Nem egyszer megtörténik, hogy azonos fajú, nemzetiségű és származású munkatársak, szomszédok és egykori jó barátok egymás halálos ellenségeivé válnak. Sőt még a rokonok, testvérek, hitvestársak és szülők között sem ritkák a késhegyre menő ellentétek. Ezek a személyes ellenségeskedések és veszekedések arról árulkodnak, hogy még az egyazon múlttal rendelkező egyének között is sok a villongás. Ez azt jelenti, hogy a megnevezések okait nem feltétlenül szükséges a faji és nemzeti különbözőségeken keresnünk. Ennek ellenére tagadhatatlan, hogy a különböző nemzeti sajátosságok, szokások, viselkedésmódok elősegítik a nemzetiségi viszályok és összeütközések kipattanását, sőt azok még ezek forrásává is válnak, főleg akkor, ha egy adott helyi őslakosság körében erőteljesen megnövekszik a menekültek, a bevándorlók vagy korábban elvándorolt hazatelepülők száma.

Sovinizmus és vallás

A legtöbb nemzeti félreértésnek és megnevezésnek, békéltetésnek és gyűlölködésnek okát mégsem az említett té-

Pünkösdi szombatján, június 6-án zajlott le a székelyek évenként visszatérő búcsújárása a csíksomlyói Szűz Mária kegyhelyen, amely a székelység ősi szent helye és a nyugati kereszténységnek egyik legkeletibb őrhelye. A szabadtéri szentmisén és a körmeneten mintegy félmillió hívő vett részt. (Ott volt P. Szóke János, lapunk főszerkesztője is.) Képviseelte magát Székelyföldnek csaknem minden vidéke, a gyimesiek 50–60 km-ről gyalog tették meg az utat Csíksomlyóra, de a messzi Moldvából is érkeztek népviseletbe öltözött népes csángó csoportok. Egy hazai laptudósító jelentése szerint „a körmenetben és a zarándoklást az útszélről követő embertömegben több ezer magyarországi is jelen volt. Az egyházi zászlók némelyike mellett ott lobogott a piros-fehér-zöld zászló, szalag vagy kokárda”.

A csíksomlyói búcsújárás több mint négyszázéves hagyomány életbentartása. A helyi emlékeztet az 1567-es „pünkösdi csatához” kapcsolja, amelyben a katolikus székelység az ősi hite ellen támadó János Zsigmond fejedelem serege felett aratott győzelmet. De a búcsújárások történetében felejtethetetlen marad 1949 tavasza is, amikor a legendás emlékü Márton Áron, gyimesi híveitől kapott fehér lovon, főpapi díszben vonult be Csíksomlyóra. —i—f

nak gyermekei lettünk. Így minden keresztényben Isten Fiát, Krisztust kell látnunk, Krisztus Urunkat, aki egykor maga is menekültként élt Egyiptomban és megízlelte a száműzetés keserű kenyerét. Később nem volt hová lehajtania fejét. Korunkban a menekültek és jövevények millióinak személyében jön közénk. Elsősorban nem pénzért, hanem irgalomért és szeretetért kopogtat. Ha Krisztust befogadjuk, akkor az idegeneknek mindig lesz helyük közöttünk.

Nemzeti öntudat

Érdekes figyelni arra, hogy miközben a Nemzetek Apostola a keresztények egységéről szól, utolsó mondatában nem feledkezik meg a múlthoz való kötődésről sem: „Ha azonban Krisztuséi vagyatok, akkor Ábrahám utódai is, s az ígért szerint örökösök”. Itt arra utalt, hogy bár a keresztység révén mindannyian egyformán krisztushívők lettünk és krisztusivá váltunk, mégsem lettünk egyformák: más a múltunk, mások szokásaink, hagyományaink és nem egyszer más a nyelvünk. Ápolnunk kell nemzeti hagyományunkat és nemzeti értékeinket. Ezt nem kell és nem szabad felednünk, de mindig szem előtt kell tartanunk, amit Szent Pál a rómaiaknak és a közöttük élő idegeneknek egyformán hirdetett: „Karoljátok fel (tehát) egymást, amint Krisztus is felkarolt benneteket Isten dicsőségére”.

A megbékélés eszköze

Kapisztrán Szent János egykor magasba emelt kereszttel a kézben harcolt az európai kereszténységet és szabadságot veszélyeztető török veszedelem ellen és összefogásra buzdította a különféle nemzetiségű keresztényeket. Ma rajtunk a sor. Elsősorban nem katonák és ágyúk ellen, nem a betolakodó idegenek ellen kell fegyvert ragadnunk, hanem az emberi szíveket bilincsbe verő önzés és a lelkeket gyilkoló hitetlenség és istentelenség ellen. Újra magasba kell emelnünk Krisztus elfelejtett evangéliumát, hogy Európa népei megszabaduljanak a gyűlölködés viszályától, a szíveket nehezítő félelemtől, aggodalomtól és az istentelenség bűne miatt rájuk leselkedő pusztulástól.

Ma többször kerül sor különböző nemzetiségű egyházközségek és keresztények találkozására. Össze kell fogjunk Krisztus szellemében és testvéri egyetértésben, sorsközösséget vállalva egymással együtt kell dolgoznunk Isten dicsőségére és mindannyiunk javára. Horoznunk kell egymás terhét és fel kell vennünk keresztünket minden nap. Egyaránt Krisztus követségében kell járnunk magyar népünk és idegen testvéreink körében, sohasem feledve Jézus szavait: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét mindennap és úgy kövessen”.

A FEKETE MÁRIA

Ősi templom árnyas szögletében Századoknak füstje és pora Lassan lepte be s ő mély sötétben Néz jövőbe hét tőrrel szívában: Magyarok Asszonya.

Háború és béke váltakoztak És jött és ment nemzetek sora, Nyarak búzát, telek havat hoztak, Ő csak nézett, a Fiát karolva: Magyarok Asszonya.

Hű zarándok messze, messze tájról, A lábain országút pora, Vigaszt várva hozzájött s a távol Múltakból gyászt s jó reményt világol Magyarok Asszonya.

S jöttem én is, e szomorú öltő Bús magyarja, hű zarándoka, Mit adhatnék, csüggedt, árva költő: E dalt hozom, mint könnyet a felhő, Te feketén is vigaszt derengő Magyarok Asszonya.

(1923) Juhász Gyula (1883–1937)

GYERMEKEKNEK

Július hónapra:

Mindenki számára természetes, hogy naponta többször étkezünk, mert testünknek, szervezetünknek táplálékra van szüksége. Az is magától értetődő, hogy mosakszert szedünk, ha betegek vagyunk, és hogy az évszaknak megfelelően ruházódunk. Fontos, hogy törődjünk magunkkal, hogy gondunk legyen egészségünkre, testünk épségére.

Jézus az évközi 16. vasárnap evangéliumában, július 19-én azt üzeni, hogy mindez csupán az éremnek egyik oldala. Van egy másik oldal, egy másik „rész” is, mely még az előbbinél is fontosabb. Mindennapi elfoglaltságaink, gondjaink közepette sem szabad lelkünkön megfedledkezünk. Annak egészségére, tisztaságára szintén nagy gondot kell ügynünk. A mindennapi imádságnak, a vasárnapi szentmisén való részvételnek éppoly természetességgel kell életünkhöz tartoznia, mint az étkezésnek, mosakodásnak.

Augusztus hónapra:

Amikor a születésnapod, vagy névnapod van és vendégeket vársz, biztosan igyekszel tiszta, szép ruhát felvenni. Ezzel is kifejezed, hogy fontos számodra az ünnep és megbecsülöd vendégeidet. Piszkos, rendetlen ruhában nem is illene átvenni az ajándékot, amivel vendégeid bizonyára kedveskednek neked. Kétezer évvel ezelőtt az egész emberiségnek nagy ünnepe volt. Maga Isten készült megajándékozni minket. S nem is akármilyen ajándékot, hanem Fiát, Jézust adta nekünk, hogy segítségünkre legyen. Kicsi gyermek alakjában jött közenk karácsonykor. Az emberiség nevében valakinek át kellett vennie az ajándékot. Valaki ünnepiben, tisztán oda kellett álljon Isten elé. Mária volt az,

aki méltó volt átvenni az ajándékot. Az ő lelke volt tiszta, ünnepi, mert őt óvta meg Isten minden bűntől. Ő vette át mindannyiunk nevében Isten ajándékát, Jézust, és ő adta tovább nekünk. Erre a szép feladatra választotta őt ki Isten és ezért őrizte meg büntetlenek. Földi élete végén pedig nemcsak lelkét, de testét is felvette a mennybe. Ezt ünnepeljük minden év augusztus 15-én.

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Alig merem tőletek megkérdezni: mi okozza nektek ezekben a napokban, hetekben a legnagyobb örömet? Szinte hallom az egyöntetű választ: végre „kitört” a vakáció! Utoljára szólalt meg az iskola előadásokra hívó csengője, s már nincs más hátra, csak az évszáró boldog pillanata. Előttünk a többhetes gondtalan élet.

Bizonyára tőletek is nagyon sokan megkérdezték: mit csináltok a nyáron? Merre utaztok, kikkel találkoztok?

Bevallom nektek, ezeket a kérdéseket én is feltettem néhány fiatalnak, s a kapott válaszok önkéntelenül a következő evangéliumi sorokat juttatták eszembe:

„Ezt a tizenkettőt küldte Jézus, megparancsolva nekik: A pogányokhoz vívő utakra ne térjete rá...” (Máté 10,5-6) Rosszul megválasztott utak, felelőtlen útítársak... S nyári örömeinkbe öröm vegyül, csalódás, keserűség... Ismerve a mai világ buktatóit, szüleit, tanáraitok, plébánosotok aggódva kérdezik: Tudjátok ugye, hogy milyen veszélyesnek rátok?

Mit kellene tennetek, nyári kalandos utazásaitokra magatokkal vinnetek, ahhoz, hogy rácsafoljatok félelmeinkre?

Szünidei „útravaló”. Először, talán egy kissé furcsa gondolat: legyetek hálásak! Meg kell köszönnetek, hogy tanulhattatok — hogy anyanyelveteiken tanulhattatok — olyan kincseket gyűjtve, amit senki el nem vehet tőletek! Így imádkozzatok: „Istenünk, megköszönjük neked minden ajándékodat, amelyet a tanévben adtál: az életet, az

egészséget, a munkakedvet, a tanulmányi sikereket. Köszönjük tanáraink, nevelőink türelmét, jóságát. Megköszönjük kegyelmedet, amelyet a hittanórákon, imáinkban, a másokkal való találkozásainkban adtál. Segíts, hogy a vakáció folyamán a te küldetésedben járjunk: tisztaságot, hitet és szeretetet árássunk mindenütt környezetünkre. Amen.” (Dr. Hajnal Róbert: Engedjétek hozzám jönni... nyomán.)

Egy másik „útravaló” gondolat. Amint vannak testi-fizikai életünkben dolgok, tevékenységek, amelyekben soha nincs „vakáció” (táplálkozás, lélegzés) — úgy lelki életünkben is vannak hasonlóak. Lelki életetekben sem lehet „vakáció”. Nem feledkezhetek el a szentmiséről, imádságról s ami nagyon gyakran előfordul utazásaitok, találkozásaitok során: a tanúságtételről! Hogyan és mikor?

Találkoztok majd hozzátok hasonló korú fiatalokkal, akik mindenáron felnőtteknek akarnak látszani. Káromkodnak, trágárul beszélnek, lányokkal fiúkkal felelőtlenül viselkednek, udvariatlanok az idősebbekkel... Gondoljatok a fenti evangéliumi sorra: ilyen utakra ne térjete rá...

Bizonyára akadnak majd köztük olyanok is, akik nektek szegezik a kérdést: Miért hiszel? Miért imádkozol? Miért töltöd drága szabadidődöt olyan dolgokkal, amelyek már réges-régen kimentek a divatból?

Ne szégyeljétek a választ! Válaszotok alkalom lesz a tanúságtételre, hogy a mai világban is érdemes hinni Isten lé-

Örömkönnyeket sírtunk Lourdes-ban

Történelmi pillanatot éltünk át közös magyar zarándoklatunkkor Lourdes-ban, amikor a Magyarok Nagyasszonya pártfogását megköszönve levettük a rabságot jelző láncot. A francia egyház tette fel a magyar nép iránti testvéri szeretetének kifejezésére és két magyar püspök vette le: dr. Seregély István egeri érsek és Miklósházi Attila, a külföldön élő magyarok püspöke. Ahogy a hatalmas hajólánccsörgött, a 2200 magyar zarándok hangosan felsírt: az örömkönnyei záporoztak azt remélve, hogy minden magyar ember lelkéről is leesik a rabság láncja és népünk szabad lesz. Ezek azok a pillanatok, amelyek örökké megmaradnak és alig közölhetők: együtt volt itt a lelkészek által jól előkészített, imával leedszett keresztény szeretetet és a még mindig rabláncot hordó kisebbségi magyar testvéreink kiáltó hiánya, akik nem jöhettek. Csodálatos környezetben, egy hegyoldalon állították fel a láncos keresztet, az ún. „Zöld Katedrálisban”, így mindenkitől szinte kéznyújtásra volt. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy magunkban voltunk és spontán módon fejezhetjük ki érzéseinket; így a hangos sírást a kitörő öröm — újjáéledő és élni akaró, jövőt látó jelen pillanat — fergeteges tapsa követte. Igen, a jó Isten megszabadított bennünket.

Ez volt a második nagy nemzeti zarándoklat ebben a században. Az első 1923-ban volt, amikor felállították a X. magyar stációt a keresztúton. Most nemcsak a láncot kaptuk meg, hanem egy csodálatos szép és értékes kelyhet is kaptunk, amelyet 1913-ban készítettek, ezáltal még jobban eggyé lettünk Krisztusban.

Mi magyarok az egész zarándoklat alatt fegyelmezetten viselkedtünk, s ez a többiek megbecsülését eredményezte. Egy alkalommal hívtak, hogy siessek a jelenési barlang elé, ahol valakit körbe álltak. Egy magyar asszony, kezében rózsafüzérével, a zarándokkönyvből halkán énekelt. Mivel nem tudták, milyen nyelven énekel, kíváncsian körülállták és hallgatták. Együtt csodáltuk meg a néni hitét, aki maga énekelte többször is ismételve: „Ne felejtkezzél el szegény magyarokról...”

Minden magyar emberért imádkoztunk, közös jövőnkért. Ez a zarándoklat elmosott minden különbséget magyar és magyar között, együtt imádkoztunk, hallgattuk lelkesen püspökeink szentbeszédeit; közös a nyelvünk, egy a szívünk. Olyan sokan voltunk, hogy alig kaptunk helyet, ezért egy filmszínházat bocsátottak a rendelkezésünkre, amelyet mindig zsúfolásig tele volt. Itt csodálhattuk meg azt a gyönyörű video-kazettát, amelyet a zarándokok haza is vihettek magukkal. A szentély igazgatója, Bordes atya könyvét örömmel olvasták, sajnos,

tezésében, aki az emberek legjobb, legigazibb barátja. Talán hallgatóitok is elgondolkoznak rajta... Tudjuk: a mai világ nagy sebeit talán nem tudjuk gyógyítani — éhínséget, járványokat nem tudunk megszüntetni — de környezetünk apró sebeit igen: gondokat eloszlatni, könnyeket letörölni, céltalannak utat mutatni...

„Arra születünk, hogy a Föld sebeit begyógyítsuk életünkön át, / hogy tiszta szívvel szerethessünk, s boldogok legyünk, / hogy napsugárba kapaszkodjunk, nem baj, hogy fáj, / hogy tiszta legyen még a szívünk, s játsszunk még tovább.” (Déry Tibor)

Kívánok nektek boldog vakációt!

Pál atya

az atya csak a vonattal utazóknak tudta dedikálni könyvét az állomáson. Mindenki azzal búcsúzott: visszajövünk, most már egészen a miénk Lourdes is!

Egy (magyarországi) tanárnő ezekkel a szavakkal foglalta össze Lourdes-i élményeit: ezt a zarándoklatot a Szűzanya rendezte, hogy reményt nyújtson, segítségünket öregbítse és az Istenbe vetett hitet segítse, hogy jobban hagyatkozzunk rá, bízzunk benne, mivel a jelen való-sága holnap már más lehet, de az ő szeretete nem változik. A Patrona Hungariae történelmünk folyamán mindig azt tette, amire mi képtelenek voltunk.

Szabó József (Mannheim)

Nagyboldogasszony ünnepe

Augusztus 15-e Mária mennybevétele — nekünk magyaroknak Nagyboldogasszony napja, a világegyház egyik legnagyobb ünnepe. Az ünnep fényében Szűz Mária, az Istenanya megdicsőült alakja áll, akinek lénye minden időben kifogyhatatlan ihlet forrása volt költészetnek és művészetnek. „Titkos értelmű rózsá”, „Hajnali szép csillag”, „Napba öltözött Asszony” — ki tudná előszámlálni, mennyi kedves, színes jelző, költői metafora ékesíti törékeny alakját. Festők aranybamártott ecsettel festették, szobrászok a legnemesebb márványba faragták. Megjelenik előttünk az angyali köszöntés megrebbent hajadona; Betlehemben a Kisded fölé hajoló boldog fiatal mama; látjuk a keresztfa alatt, aztán csodálatos mennybemenetelét, amint fényzőnben, angyaloktól körülvéve emelkedik a magasba. A kép a Szentírás szavait illusztrálja: „Fölvétezt a mennybe, örvendeznek az angyalok”. Folytathatjuk — miért is ne — Prohászka költői képekben tobzódó, szikrázó mondataival: „Lelke röpiült, mint a galamb, mint a szeráf s az apostollal imádkozta: Kívánok elválni s Krisztussal lenni! Lelke, mint egy nyílt tenger tükre, az eget tükrözte. Tiszta volt vize és mély és vonzotta az eget. Szívében folyton visszhangzott Simeon éneke: Most bocsásd el Uram a te szolgádat békességben... A végtelen sok kegyelem, mely lelkét elárasztotta, az örök jóságba gravitált. A jegyes a jegyeséhez, az anya fiához készült menni s az Isten is mondotta: Veni sponsa coronaberis: Gyere Leányom, megkoronázzlak. Így készült a Szent Szűz haza... Jézus jön érte, viszi anyját, az angyalok pedig csodálkozva kérdik: Ki az, aki felkel és emelkedik, mint a hasadó hajnal? — Mennyországunk első csillaga, a dicsőséges Asszony...”

Szűz Máriát népünk kezdettől fogva Magyarok Nagyasszonyának tekintette, ünnepét is maga nyelvén nevezi Nagyboldogasszony Napjának. Ez a nap egyébként a keresztény magyarság legrégibb nemzeti ünnepe. Nemcsak azért, mert első királyunk ezt a napot választotta törvénylátó napnak, amelyben meghallgatta népét, ügyes-bajos dolgaiban eligazította és igazságot szolgáltatott, hanem mert augusztus 15-e volt akkor is, amikor halálos ágyán országát és népét a Szűz Anya oltalmába ajánlotta.

„Boldogasszony Anyánk!” — Századok óta — milyen sokszor tört fel a könnyörgés nagy veszélyek, hányattatások és háborúk, inség és elnyomás idején: „Ne feledkezzél meg szegény magyarokról”. Nincs ennél szebb templomi énekünk, minden sora múlhatatlanul vésődött szívünkbe. Ez a mi nemzeti Mária-énekünk.

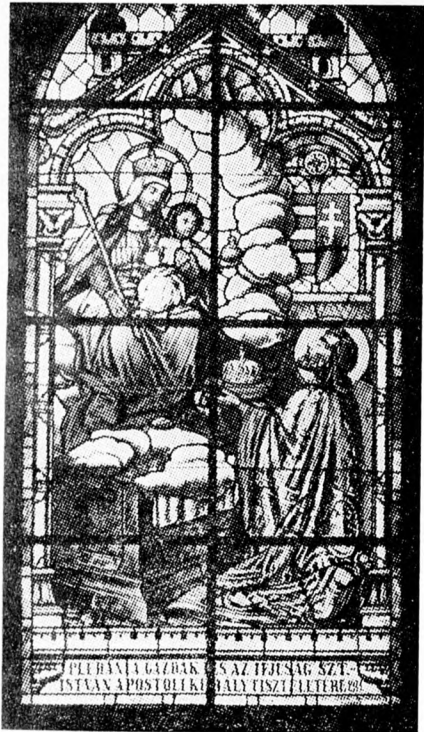
Somodi József

JAKLI ISTVÁN:

Szent István király európai tükörben

Géza nagyfejedelem hatalomba bele-született fiát, Istvánt, a gorze-regensbur-gi reformmozgalom szellemében nevelték tanítóit, a sváb-bajor származású szerzetesek. A szorgalmas fejedelemfi tehetségével és kiváló képességeivel az európai uralkodók között is egyedülálló magas színvonalú műveltséget sajátított el tanítóitól. Az uralkodásra termett ifjúnak hangsúlyozták ugyan a király tekintélyét, jogát Isten kegyelméből ajándékozott hatalmával élni, de azt sem hallgatták el, hogy Gorze fenn hirdeti: „Senki sem nemes, hacsak nem az erények teszik nemessé.” Ebből következőleg arra is megtanították, hogy népét szolgálva uralkodjék. Ismerve az ember esendőségét, nem bíztak a szélsőségek felé hajló nézetekben, azért az erkölcsileg elfogadható kompromisszumokban jelölték meg az uralkodók politikájának célját és eszközét.

Királyrá koronázva, a „régii és új császárok” példáját követve, Aachen ihletésére Székesfehérvárat építette ki királysága szakraális központjának, és pedig „saját lelkiüdvéért, a királyi korona méltóságáért és az egész ország állandóságáért”, függetlenségéért. Egyidejűleg megnyitotta a Magyarországon keresztül vezető zarándokutat Jeruzsálembé, ezzel bekapcsolta országát a táguló Európa és a nemzetközi távolsági kereskedelem vérkeringésébe. Se szeri, se száma azoknak az előkelő Nyugatról jövő egyházi és világi zarándokoknak, akik nem győzik dicsérni bőkezűségét, s álmélkodva emlegetik, hogy úgy tekintette az idegen zarándokokat, mint „fivéreit”. A

A VASALJAI PLÉBÁNIAEMLÓM ÜVEGABLAKA

magyarországi zarándokok gondozására meg kolostort, vendégházat, „csodálatos művészettel épült templomot” alapított Rómában, Konstantinápolyban, Jeruzsálemben és talán Ravennában is. Udvarában találtak menedéket az országból elűzött angolszász királyfiak, Edmund és Edvárd éppúgy, mint a császári sógor, (II.) Szent Henrik lázadó öccse, Brunó augsburgi püspök, valamint az ellenségei elől menekülő velencei dozse fia, Orseolo Péter.

Uralkodása hosszú évtizedeiben a Karoling királytörök eszményvilágát igyekezett megvalósítani. Korunk ökológiai politikáját is elővetelezve, ezek a keresztény királlyal szemben felállított kötelezettségek: „Íme, mit jelent a világnak a király igazságsága? A nemzetek békéje

ez, a baza védelme, a nép oltalma, a szenvedők gondviselése, az emberek öröme, a levegő mérséklete, a tenger derűje, a föld termékenysége, a szegények vígasza, a fiak öröksége és magának a királynak jövője üdvössége.” Ezzel az ideális királyképpel azonosította Szent Istvánt a korabeli Európa.

Csehországban, Lengyelországban és a Német Birodalom területén még a nép körében is általános tiszteletnek örvendett a magyar király emléke. Halála napjáról megemlékeztek Krakkóban, Prágában; Bamberg, Regensburg, München egyházaiban; Scheyern, Heiligenkreuz, Tegernsee kolostoraiban; Róma, Montecassino, Velence, Cluny, Chartres, Lüttich további központjai tiszteletének. Nem csak Augustinus, Luzern püspöke

sem lehet. Egyéniségéből és emberbaráti szeretetéből is következik: (vázlatos) jogrendszerének büntetőtörvényei általában humánusabbak voltak, mint Európa többi országában, lett legyen az akár a pápai állam.

Szent Istvánt szerte Európában a béke fejedelmeként tisztelték, amit elsősorban azzal érdemelt ki, hogy sohasem kezdett háborút. De ezeréves történelmünkben egyedülállóan győzedelmes hadvezér, minden (védő) háborúját megnyerte. Azt is feljegyezték róla, hogy katonái a győzelem után nem rabolhattak. Az egykorú, magyar barátsággal nem vádolható Thietmar szász püspök és történetíró jegyzi meg Szent Istvánról: „Sohasem hallottam valakiről, aki úgy kímélte volna a legyőzötteket.”

Régi ének Szent Istvánról

Részlet

Hatalmas Úr Isten, szerelmes Királyunk,
Áldott Jesus Christus, Mennyei Szent-Urunk:
Fiaid tehozzád minnyájan folyamunk,
És szívből tenéked Szent Atyánk kiáltunk.

Azt mindenek - felett adgyad örömeiben,
Hogy részesülhessünk gyönyörűségében,
Szent István királlyal te dicsőségében
Dicsérjünk és áldgyunk az magas Menyégben.

A'kinek ma vagyon Szent innepe napja,
És a Kereszténység nagy örömmel áldgya:
Magyar Nemzettségnek ki első Királlyá,
Vala Christusnak Szentséges szolgálja.

Esztergom Várában Világra születik,
Szent Albert Püspöktől megkereszteltetik:
Szent István nevére legottan nevezik,
Kiben az Istennek Malasztya lakozik.

Olly 'szelid, irgalmas volt a szegényekhez,
Gyámoltalanokhoz és szűkölködőkhez:
Kegyes és kegyelmes vala mindenekhez,
Elhagyott árvákhoz és sok özvegyekhez.

Utolsó óráján az ő halálának
Ajánlá Országát a Szűz Máriának:
Viselné gondyokat megtért Magyaroknak,
Esedezzék értek áldott Szent Fiának.

Kájoni: Cationale Catholicum, 1676

ünnepelte őt, mint „Ungarorum rex et apostolus”-t (magyarok királya és apostola), hanem az egész középkori Európa dicsérte benne az apostolt, aki Magyarországot „a rend, az Isten békéjének területévé tette”. S mert az országban rend és béke, az élet- és vagyonbiztonság uralkodott, mint sehol Európában, özönlöttek a vendégeként fogadott bevándorlók (hospesek), akik, utódjának szánt fiához, Imre herceghez intézett Intelmeiben írta ezt „az országnak nagy hasznót hajtának ... különb-különb nyelvet, szokást, példát hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli...”

Bizonyosra vehető, hogy az első magyar király egy egységes jogrendszer megteremtését tűzte ki céljául. A két eredeti szövegében ránk maradt törvénykönyve alapján megállapítható, hogy szerencsés kézzel ötvözte egybe az ösök által szentesített szokásjogot, egyrészt a nyugati zsinatok (Arles, Mainz) határozataival, másrészt a Karolingok frank államának kapituláráival és a lex Baiuvarium egyes cikkelyeivel, sőt a lex Romana Visigothorum, valamint Jusztiniánusz császár Codex-ének hatását is ki lehet mutatni. Bizánci befolyásról Szent István törvényalkotásában azonban szó

A kegyes, jámbor, igazságos és békeséges István király kedvezőbbé alakította Nyugat felfogását a nemrég még rettegett kalandozó magyarokról. „A szent király tekintélye rangot adott a magyar származásnak, a királyi családdal való rokonságnak”. Még a több mint kétszáz évvel azelőtt élt Nagy Károly császár anyját is Szent István lányának emlegetik. Más krónikás szerint a 14. századból, az első portugál király, Dom Henrique is a magyar király leszármazottja. A középkori történetírásban közel ötszázszor emlékeznek meg az első magyar királyról.

Csiszefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a magyarok királyának szentsége és embersége adott szárnyat Európa krónikásainak. Amikor tehát a pápa 1083-ban testének felemeltetését engedélyezte, azaz szentté nyilvánította, „nem vallásos hírverést fejtett ki, hanem egy olyan jelzést szentesített, amelyet az európai kultúr világ és a magyar nép szemében a nagy király még életében kiérdemelt”.

Szent István király szentségére több mint kilencszáz esztendőn át hivatkoztak a magyarok, de vajmi ritkán éltek vele. Mondjuk ki végre kötelezően: Emlekezete tehát nem csupán emlékezésre ösztönöz. ■

A Szentatya olaszországi útjai

II. János Pál pápa május 1—3 között meglátogatta az északkelet-olaszországi Friuli és Venezia Giulia tartományokat. Apostoli útjának első állomása a történelmi jelentőségű Aquileia városa volt. Az egyházmegyéhez a középkorban Dél-Karintia, Szlovénia és Isztria tartozott. Ennek emlékére a Szentatya a patriarkális bazilikában együtt misézett osztrák, szlovén és olasz püspökökkel, ezzel is kifejezésre juttatva e térség keletet és nyugatot összefogó szerepét.

Lelkipásztori látogatását a térség legnagyobb ipari városában, Pordenonban folytatta, ahol munkásokkal, szakszervezetekkel és munkaadókkal találkozott.

Másnap a pápa Triesztbe és Goriziába látogatott el, a két határvárosba, majd Friuli fővárosát, Udinét kereste fel, ahol a vidék fiataljaival találkozott. Felhívta őket, legyenek „a béke, az öröm és a reménység hordozói”. A Szentatya meglátogatta az Udine-i Karitás alapítójának, az 1987-ben elhunyt Emilio de Roja-nak sírját is, akit — a nemzeti szocializmus áldozatainak hősiességének megsejtése, az üldözöttek és kismizettek támogatása miatt, a lakosság szentként tisztelt.

A pápa útjának egyik kiemelkedő eseménye volt az 1976-os földrengés során súlyosan megsérült híres román stílusú Gemonia-i székesegyház meglátogatása. Az időközben újjáépült dóm — a Szentatya szerint — Friuli népének élni akarásáról tanúskodik. „Az anyagi újjáépítést most lelki újjászületésnek kell követnie”

Május utolsó hetében II. János Pál pápa a dél-olaszországi Campania tartomány három egyházmegyéje, Nola, Caserta, és Capua meglátogatásának szentelte. Az út nem volt veszélytelen, mert — mint ismeretes — a Camorra nevű bűnszövetkezet ezen a vidéken garázdálkodik és a pápa ez alkalommal is, mint a múltban már többször, keményen ostorozta e mafiához hasonló szervezet véres módszereit. „A közömbösség velem szemben — mondotta szószerint — egyértelmű a hallgatóságos jóváhagyással. Bátoran szembe kell szállni vele.” Tekintettel arra, hogy a szicíliai mafia büntényeinek felderítésével megbízott bíró, Giovanni Falcone, brutális meggyilkolása egybeesett a pápa campaniai útjával, megfigyelők nem tartják kizártnak, hogy a szervezett bűnözés nemcsak az olasz államot akarta sújtani a merénnyel, hanem hadat üzent az egyháznak is, az egyetlen erkölcsi erőnek, amely gátat vethet a sorozatos büntényeknek.

Apostoli látogatása során a Szentatya beszédeiben a vidék sajátos problémáival foglalkozott: a munkanélküliséggel és reménytelenséggel a munkások jogival és a szakszervezetek feladataival, a fiatalokat fenyegető veszélyekkel, elsősorban a kábítószerek terjedésével és a fiatalok bűnözéssel. A pápa meglátogatott egy fiatalok bűnözők számára létesített javítóintézetet is. Annak lakóit felszólította a tisztességes munkára, az intézet személyzetét pedig a fiatalokkal szembeni megértésre és szeretetre.

Egy szabadteri szentmisén arra a szakadékra mutatott rá, amely a hit és az élet közt egyre inkább mélyül; egy Mária kegyhelyen tett látogatása alkalmával pedig utalt az Istenanya szüzességével kapcsolatban, főleg Drewermann német teológus által kiváltott vitára. Felszólította a hittudósokat, hogy ezt a kérdést, mint mondotta, „átfogó és korrekt módon” kezeljék, elkerülve „az egyoldalú, túlzott és elferdített” szemléletet. (KF)

TOMKA MIKLÓS:

Koloncok és kitörések

A MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZ ÚTKERESÉSE

2.

Vajon egységet akar-e a magyar katolikus egyház, vagy egymástól független elemek egymásmellettiségét? Hajlandó-e ki-ki az egység érdekében lemondani saját függetlenségéről, vagy azt várja az egységtől, hogy mindenki hozzá igazodjon? Ha az egyház ez egység mellett dönt, az milyen legyen? Cél-e és megvalósítható-e az olyan egység, amely úgy erősíti a hierarchikus vezetést, hogy közben megszünteti a csoportok és mozgalmak önállóságát? Amely a közösségeket és intézményeket világi dolgokban is papi-püspöki felügyelet és irányítás alá helyezi? Vagy inkább olyan egységekre törekszik a magyar katolicizmus, amelyben a különböző karizmák, különböző nézetek és különböző szolgálatok között dinamikus, napról-napra újra teremtődő kapcsolat van? Amelyben az egyház hierarchikus rendje mellett más rendek is léteznek, például a szakértelemé vagy a közösségi elfogadásé? S ez a rend a tisztségviselők és irányítók rendje-e, vagy olyan egység, amelyben a világiaknak is van szerepe és szava? A kommunista centralizmus az egyházban is akadályozta az egyenrangúak munkamegosztását és az alsóbb szinteken érvényesülő önállóságot. Azt tehát ma kellene bevezetni. Kérdés, igényli-e ezt az egyház? Kérdés, ugyanazt igényli-e pap és világi, egyházi vezető és vezetett, értelmiségi és egyszerű hívő?

Végül a negyedik útelágazáson arról kell dönteni, hogy valójában kire építenek, kiben bizakodnak a keresztények, akik az egyházat alkotják? Nem az a kérdés, hogy kire hivatkoznak, hanem hogy cselekedeteik mit tanúsítanak? Az előírások pontos megtartása, a jó könyvelőt jellemző ésszerűség vezérli-e munkáikat? Vagy Krisztus követését azonosnak tartják a lélekre hagyatkozással? Saját gyengeségünk ismerete szab-e munkánk korlátokat? Vagy viharban is bízunk abban, hogy amíg Jézussal vagyunk és Ő velünk, a hajó nem süllyed el? Át merünk-e lépni saját árnyékunkon, ha az Úr hívását halljuk?

DÖNTENI KELL!

Az útelágazások nem semlegesek. Nem azonos értékű dolgok között kell választani. A négy sajátos dilemma mögött ugyanaz az alapkérdés. Vállalja-e szabadságát a magyar katolikus egyház, vagy menekül a döntés elől? Meg lehet tagadni a szabadságot. A strucc a tanmesében veszély közeledtén homokba dugja a fejét. Lehet úgy tenni, mintha nem lennének választatok. Előfordul, hogy a bakon elalszik a kocsi. Talán felfordul a kocsi. Valószínűbb, hogy a lovak a megszokott úton továbbmennek. Nem a jó úton, hanem a tegnapi, tegnapi napelőtti! A nem-döntés a múlt mellett (és le-) marad. Ha az egyház nem a jövő jele, múzeumi tárggyá válik. Ha az egyház nem veszi tudomásul az öntörvényű profán világot (— Isten jelenlétét és jeleit ebben az Ő világában), maga bálványává válik — érdektelenné a világ számára. Mit ér a só, ha ízét veszti? Ha csupán hagyomány és szervezeti rend, nem pedig Lélek-éltette-közösség a magyar egyház, semmi sem óvhatja meg a minden bürokráciát utoléró pusztulástól. Végül ha nem kutatja Isten útmutatását,

reménytelenül megfeneklik emberi rövidlátások mocsarában. Útelágazásokon kell áthaladnunk, ha akarjuk, ha nem. Előfordulnak autóbalesetek. És keletkezhetnek társadalmi konfliktusok, mert az irányváltás késik. Mi e döntésképtelenség oka? Mi magyarázza a kisiklásokat? Látja-e a magyar katolicizmus az eléje tornyosuló alternatívákat, vagy azok még ködben vannak? S követni tudja-e a helyesnek vélt utat, vagy kátyúba zökkenve vesztegel? S ha kolonc nehezíti vagy csapda akasztja útját, hogyan tudja lerázni azt? Mi a módja a kitörésnek?

NÉGY CSAPDA

Egyesek szerint a világ legkönnyebb vallása az iszlám. Keveset, külsőségeket követel. Napi néhány ima, évente egy böjti idő, egy mekkai zarándoklat, néhány étkezési szabály megtartása, némi jótékonykodás, Isten létének tudomásul vétele — ennyi az egész. Aki a parancsokat megtartja, üdvözülni... Lehet, hogy a valóság bonyolultabb. És talán nem csak a mohamedán vallást jellemzi

AGONIA HUMANA

a sárkányt ma sem öltük meg a rák tovább épült bennünk elesettek fekiúsznak a csatamezőn ma sem támasztottuk fel a halottakat sok miérettől keserűbb a szánk egy fokkal sötétebb lett egy fokkal hidegebb lett a föld börtönökkel falaztuk el a napot sok kilométer szögcsatorna-rácsot építettünk

megbocsátod-e Uram hogy elfeledtünk ma is fényleni?

Pusztá Sándor (1911–1983)

a formalizmus. Ma minket is fenyeget. Ez az első csapda, amely a magyar katolicizmust megbéklyózza.

Egyéni magatartásként külsőséges valóságosságnak hívják. Eszerint a kereszténység lényege a keresztelő, a templomi esküvő, néhány vallási fogalom ismerete, egy kis templombjárás — más semmi. Mint az ünneplő ruha, amelyet különleges alkalmakkor viselünk. A külsőséges valóságosság nem igazodik sem egyházhhoz, sem közösséghez. Tetszés szerint lehet válogatni, hogy ki mit hisz, mit tekint irányelvnek. Nem Jézus életének és tanításának egészét követi, hanem egy-egy kiragadott tételt — akár merev, fundamentalista módon. Az ilyen látszatvallásosság önbecsapás és hitelrontás. Elzárja az utat a kereszténység megélése, a hívő közösségben való részvétel, az egyházépítés elől.

Az alkalmi, külsőségekre korlátozódó „vallásosság” nem csupán az emberi éretlenség következménye. Táptalaja lehet az a politikai légkör, amelyben a vallásosság kinyilvánításától előny várható. S táplálja a lélek nélküli bithirdetés. A látható egyház néha formális, néha elbürokratizálódott megjelenése is az evangélium megcsúfolása. Azt hirdeti, hogy az ember van a törvényért és nem fordítva. Mintha nem lenne igaz, hogy a betű öl, a lélek az, ami él. Mintha az lenne a legfontosabb, hogy a szervezet jól működjön, minél több oktatási és egyéb intézménnyel, hogy az emberek vasárnap templomba járjanak. Mintha Isten eszerint ítélne egyházát és nem a szerint, hogy tagjai szeretik-e egymást, adnak-e ételt és ruhát a rászorulóknak,

szeretettel fordulnak-e az idegenekhez, a betegekhez, az előző rendszerben még hatalmon volt bűnösökhöz.

Napjaink ajándéka az egyház újjászervezésének lehetősége. Napjaink feladata a széttördezettségből az egység megteremtése. Eközben kell kikerülni a csapdát. A csapdából nem hiányzik a csalétek. Az, ami a végzetes reakcióra csábít. Csalétek az egyházat elutasító vallásosság terjedése. S csalétek az a szektás vallásosság, amely az intézmény kritikájával próbálja saját különállását indokolni. A kommunista állam ezt a csalétket csillogtatta, hogy az egyház vezetőket a kisközösségek elítélésére rávegye. A rendszerváltás után újjáéled a csábítás, hogy az egyházat ne közösségek közösségeként, hanem egyetlen központosított rendszerként szervezzék újjá. Így látszólag minden probléma megoldódik. Nem marad helye váratlan s szokatlan gondolatoknak és kezdeményezéseknek. S nem kell bajlódni sokféle közösség sokféle igényével.

Csapdáról lévén szó, nem meglepő, a látszat csal. Többféleképpen is. Mindegyik, az ilyen központosított rendszernek nem sok köze van Krisztus egyházához. Jobban hasonlít az éppen eltemetett pártbürokráciához. Abban is, hogy lélek nélküli. Abban is, hogy nem működik. Hiányzik mögüle a hívő közösség lelkesedése, a szervezeti fegyelem és az együttműködést megfogalmazó koncepció. A hívek, papok és világiak és közösségeik tevékeny részvétele nélkül kialakított egyházrendnek csekély esélye van arra, hogy megértsék, hogy igazodjanak hozzá, hogy élővé válják. Álom, papírforma marad. Vagy még az sem. Ahhoz is szükség lenne az álom megfogalmazására, elmondására.

A magyar katolicizmust ismerők évek óta ismétlik: nincsen lelkipásztori koncepció! Hiányzik az újjáépítés terve? Féligazság! Annyi igaz, hogy egyházunk jelenéről, jövőjéről nem folytattunk vitát. Cselekvési stratégiát sem határoztunk el. Nem igaz azonban, hogy az ehhez szükséges tények s ötletek ne kerültek volna nyilvánosságra. A Vigilia, a Teológia, A Katolikus Szemle, a Szolgálat (Távlatok) évfolyamainak átlapozása bárkit meggyőz az ellenkezőjéről. Jelentős elemzések, észlelések, javaslatok kerültek papírra. Ott is maradtak. Ma is érdemes újraolvasni, megvitatni őket. De ma is ugyanazt bizonyítják: egy tanulmány még nem egyházi koncepció. Mint ahogyan semmilyen egyházvezető álma sem az.

Sok kémiai reakciót ismerünk, amelyhez nélkülözhetetlen egy katalizátor. Ahhoz, hogy a magyar katolikus egyház mozgásba lendüljön, több feltételnek kell teljesülnie. Éppoly fontos, hogy a keresztények megértsék, hogy az egyház jövője rájuk tartozik, felelősek érte. A harmadik feltétel, hogy világiak és papok egyaránt érezzék, hogy van beleszólasuk a dolgokba, hogy a jövő alakítása rajtuk is múlik. A negyedik, hogy az egyház tagjai a hivatott vezetőktől megkapják a jogot és a megbízást a közös test életében való önálló, felelős, döntéshozó részvételre. Az ötödik feltétel az emberek és közösségek különbözőségének tudomásul vétele. Az egyháznak sokszínűnek, a sokféleség egységének kell lennie, ha mindenki adottságainak meg akar felelni. Az öt feltétel teljesülte nyitja meg az utat a közös tervezéshez. Élővé válik a holt papír. Megszűnik a bürokrácia, és a gyakorlat alakítja ki a lelkipásztori koncepciót.

Az előbbtől nem független a második csapda. A klerikalizmus. Papokat és világiakat egyaránt érint. Igaz, nem egy-

TÖMEGES KERESZTELÉSEK ALBÁNIÁBAN

Valóságos roham indult meg Albániában a kereszttség elnyeréséért. Csak Durres (régi nevén Durazzo) városban 100 felnőtt és fiatal részesült bűsvét éjjelen a kereszttség szentségében. További 300 fő pedig az elmúlt 5 hónapban vált a kereszttség által a katolikus egyház tagjává. Az adatok Marko Sopi plébánosától származnak, és a horvátországi „Glas Koncila” című egyházi lap tette közzé. A plébános és munkatársa koszovói származású és múlt év októberében vette át a kikötőváros lelkipásztori irányítását, ahol 5 Szeretet Misszionáriusai nővér is részt vesz a munkában. A vasárnapi szentmisét 3000-en látogatják, a 70 km-rel távolabb fekvő Gruz városban pedig hatezer lakosból kétezeren. A szentmisét ott egy üres gabonátárolóban tartják. Az újonnan létrehozott tiranai papi szemináriumba, melyet jezsuita szerzetesek vezetnek, a 200 jelentkező közül csak 30-at tudtak felvenni. A lelkipásztori munka a paphiány miatt nagyrészt a szerzetesnővérek kezében van. Nagy segítséget jelent számukra az olasz Caritas hetente háromszor Durres kikötőjébe érkező segélyszállítmánya, melyet az egész országban elosztanak. (Tirana: KIPA)

ÚJONC-AVATÁS A SVÁJCI GÁRDÁBAN

Május 6-án tartották meg a festői egyenruhájukról ismert svájci gárdisták ünnepét, melyen 33 újonc letette az esküt. Az ünnepség szentmisével kezdődött — ezután a svájci gárda koszorút helyezett el a díszudvaron lévő emlékműre, mely az 1527. május 6-án VII. Kelemen pápa és a Vatikán védelmében elesett 147 hősi halottra és Róma kifosztásának 465. évfordulójára emlékeztet. Délután a gárda újoncai letették az ünnepélyes esküt a négy svájci nyelven: németül, franciául, olaszul és réto-románul. Az eskütétel szertartásán jelen volt Giovanni Battista Re érsek a vatikáni államtitkárság képviselőjében, a diplomáciai testület tagjai, a svájci és olasz hadsereg képviselői és a nagyszámú közönség. A most besorozott újoncokkal együtt a svájci gárda létszáma 103-ra emelkedett. (VR)

ELHUNYT OLIVIER MESSIAEN FRANCIA ZENESZERZŐ

Április 27-ről 28-ra virradó éjjel egy párizsi kórházban elhunyt Olivier Messiaen francia zeneszerző, Debussy és Ravel mellett századunk egyik legjelesebb francia muzsikusa. Messiaen 1908-ban született Avignonban, zenéjét keresztény hite ihlette. Leghíresebb vallásos szerzeményei: Az Úr születése (1935), Orgonakönyve (1951), Elmélkedés a Szentháromság titkáról (1960) és Az Ol-társiszség könyve (1984).

formán. Lényege egy sajátos szereposztás. Az egyház ügyeiben a pap illetékes, a világi illetéktelen. A pap a cselekvő, a világi a résztvevő. Tudat alatt talán a polgári szokások is érvényesülnek. „Arra való a fizetett alkalmazott, hogy elvégezze a munkát”. Vagy a másik oldalról szólva: „Laikusok ne avatkozzanak a szakemberek dolgába!” A kommunizmus negyven évig saját mindentudását igyekezett elhitetni. Hogy nekünk, de nélkülünk teremt boldogságot. S mi örvendező (?) lustasággal hagyatkoztunk az „állam bácsira”, aki helyettünk dolgozik. Nem ugyanígy nézzük az egyházat? Oktasson! Oldja meg a szociális problémákat! Persze saját háza táján is tartson rendet! Önmaga! Nélkülünk! Az apparátusával!

(Következő számunkban folytatjuk.)

Nagyvárad ünnepén

TEMPFLI JÓZSEF MEGYÉSPÜSPÖK BESZÉDE

Már egy hete zúgnak Nagyvárad hangjai s hirdetik a városnak és világnak, hogy szeretett városunk, a negyedmillió lakosú „Körös-parti Párizs”, a „Peceparti Párizs”, a „Holnaposok Városa” — s még sok néven nevezhetnénk — ünnepet ül. Mégpedig hármass ünnepet: ünneplő dicső szentünk, Szent László király szentté avatásának 800., az általa alapított Nagyvárad létezésének 900. és az ozmán-lörök uralom Nagyváradról való kiűzésének 300. évfordulóját.

denki által annyira áhított Édenébe. Ezért vonultunk ki ma már másodjára a Vártemplomba, Te Deumot zengtünk Istennek, hogy nem veszünk el a sivatag porában, hogy élünk!

Miért példakép számunkra Szent László király úgyis mint szent, úgyis mint nemzetünk királya?

Hogy népünk él és ma sem játssza a történelem színpadán az utolsó szerepet, ezt Isten és Szent István után neki köszönhetjük. Nemcsak testi erejének, ka-

A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ HERMA (1892)

Ünneplünk helybeliek: egyházi és világi hatóság, minden nemzetség: magyarok, románok, szlovákok, németek, minden vallásfelekezeti hívei és papjai, sőt ünneplésünkbe bekapcsolódott az egész világ Rómától Izraelig, Kanadától Írorszáig. Dicső Szentünk és királyunk történelmi „elite”-alakja és Nagyvárad varázsa hónapok óta megmozgatott mindenkit, hogy méltón ünnepeljék a hármass évfordulót. Világi és egyházi emberek sokasága: képzőművészek, írók, mesterek és papok, a művész-világ, hívek dolgoztak azért, hogy impozáns legyen ünneplésünk, méltó Szent Lászlóhoz és Nagyváradhoz úgy lelki-szellemi, mint külső keretében. Mindez azt bizonyítja, hogy a századok viszontagságai ledöntötték ugyan Szent László ércből öntött lovasszobrát, de nem rendíthették meg és nem halványíthatták el azt az emléket, melyet népünk és kereszténységünk szívében emelt a szentnek és királynak. Az újabb történelmi szelek csak élénkítették a dicső király alakját. Nagy Lajos király 650 évvel ezelőtt az ország nagyjaival itt Váradon felkereste Szent László sírját, hogy szentünkhöz imádkozva, közbenjárására világosítsa meg Isten: mit tegyen népe és a kereszténység érdekében. Hogy imája meghallgatásra talált, országa gyarapítása és bölcs törvényei hirdetik.

A hármass ünnep méltó köszöntésére legfőbb törekvésünk volt, hogy megmentésük negyedjére Nagyvárad történetében azt az ősi szentélyt, mely alatt szentünk hamvai nyugodtak s temetkező helyén imádkozunk mi is hozzá, hitet jelöljön, utat mutasson nekünk, hogy a történelem 45 éves pusztai vándorlása után, mely úton jutunk el az ígért földjének min-

tonai erényeinek, vitészségének, jámborsággal párosult uralkodói lángelméjének, hanem bölcsességének, mély vallásosságának, lelki derékségének és igazságszeretetéből fakadó szigorúságának is. Szent István halála után rendtelenségek, erőszakoskodások, személyes érdek után járó hazaárulások, a pogányság nyugtalanosságai szinte a szakadék szélére rántották az országot. Hősi erélye a külső fejedelmek erejét szétforgácsolta, a törekvéseknek, melyek országát és népét mások érdekeinek eszközévé kívánták aljasítani, véget vetett. Míg Szent István a nyugati művelt nemzetek sorába csak bevezette a magyar népet, kit e nemzetek maguk között — mondhatni — meglúrtak, Szent László állandó, önerőből szerzett uralkodói helyzet biztosított népe számára. Minden nemzeti és társadalmi nagyságnak kettős alapja van: külső tekintély és vallásosságon nyugvó belső társadalmi jólét. Vitészsége a külső világra hatott, vallásosságából fakadó becsületes munkássága hazája bensejében árasztotta áldásait.

Jellemző erényei voltak: a józan belátás, családi és egyéni sérelmek fölé emelkedés, saját tévedései felismerése, elismerése és jóvátétele, gazdag volt a türelemben, bővelkedő a szeretetben, vidám a kegyességben, ápolója az igazságnak, pártolója a szemérmességnek, gyámola az elnyomottaknak, kegyes atyja az árváknak és szűkölködőknek. Nemcsak palotákba, de kunyhókba is bejárt. S ami mindezek koronája: sohasem a maga hasznát kereste, hanem minden cselekedete Isten nagyobb dicsőségére és nemzetének javára irányult. Mindez a középkor legkeresztényibb lovagjává avatta. A világ sok nagy és dicső fejedel-

És mi volt közben...?

AZ EGYHÁZI ZENÉRŐL KODÁLY ZOLTÁN 110. SZÜLETÉSNAPOJÁRA

Fiatal tanár koromban volt egy barátom — ha ugyan barátomnak mondhatok egy magamnál húsz évvel idősebb embert. (Azóta elhunyt; néhány éve a Vigília írt róla mint katolikus filozófusról.) Mesélte, hogy egyszer, amikor még ő volt fiatal, beszélgetett egy külföldi úrral. Az egyházi zenére terelődött a szó. Barátom összehasonlította Palestrina és Kodály templomi kórusművészetét, mire a külföldi szórakozottan azt kérdezte: „Volt a kettő között is valami egyházi zene?” A szegény megkérdezett magyar nem tudta, hogy bosszankodik vagy mosolyogjon az értelmetlen kérdésen. Aztán elkezdett gondolkozni, s mint mondta, talált a szavakban logikát. A barokk művészetben a pompa elborította az áhítatot, a kor legnagyobb egyházzenei alkotói pedig protestánsok voltak. A nagyklasszicizmus egyházi muzsikája alig különbözött a szerzők világi műveitől. Aztán Beethoven győzelmes individualizmusa következett. A romantikus zene pedig a szekularizálódott Európában próbált Istenről, hitről szólni. (Ezt az utóbbit már többen elmondták. Kiváló zenetudósunk, Molnár Antal szerint Bachnak még a világi tárgyú művei is jól hangzanának templomban, míg a romantikusoknak a vallásos szerzeményei is a profán világról szólnak.)

Hadd ismétljem el barátom idézett elmélkedését a saját szavaimmal.

Nem vonom kétségbe a művészek hitvallásának őszinteségét. De ahogyan erősödött Európa kultúrájában és gondolkodásában az individualizmus, úgy erősödött a művészet öncélúságának az eszméje. A zeneszerző egyéni vallásos élményének vagy csoportok, sajátos eszmei irányzatok istenértelmezésének a kifejezésére használta a zenét, azt a művészetet, amely minden másnál tisztábban és teljesebben tudja kifejezni az embert. Mozart inspirációját talán a szabadkőműves vonzalom is árnyalta. A

két legnagyobb mű, Bach *H-moll misé-je* és Beethoven *Missi solemnis-e* a terjedelme miatt nem is tud beleilleszkedni az istentisztelet rendjébe (más egyházakéba sem), a hangversenyteremben és a rádióban talál befogadóra. Végül már szinte a szöveg kötötte össze az ol-tárt és a kórust. Nem hívő zeneszerzők is írtak olyan műveket, orgonadarabokat, amelyeket előadnak templomban.

Sokat gondolkodtam az ismertetett beszélgetés óra eltelt évtizedekben: mi az, amit Palestrina és Kodály mint egy híd két szélő pillére képvisel? Mi az igazság a külföldi úr álmatag kérdésében? Egy idő múlva rájöttem, hogy sajátos igazság van benne. Akkor, amikor egyszer Kodály *Missa brevis*-ét hallgattam. Palestrina művei teljesen azonosulnak a liturgia szellemével, a szertartás légkörével, a liturgikus lelkiség évezredek folytonosságával. Ez a teljesség hiányzik a következő századokból, s erre Kodály talált rá újra. Nyomatékosan elismertem, hogy a *liturgia szellemének* a teljes értékű kifejezéséről van szó, mert hit, istenélmény van a liturgián kívül is. Több óriás zeneszerző műveiben mélyes hitelmény és az Istenhez való fordulás nagyszerűsége kap formát, sok esetben a liturgia ihletésére — ám a gregorián és Palestrina valami több: *maga a liturgia*. Kodály templomi alkotásai ezt az örökséget támasztották új életre, mégpedig a huszadik század eszközeivel. (Aztán jöttek utána mások ezen az úton, például Messiaen.)

„Volt a kettő között is valami...?” Igen, volt: a vallásos alkotó szellem bősége és néhány csodája. Ám ezeknek a századoknak az egyházi zenéje mégis más, mint a barokk előtti: mintegy rejtőzött az az évezredek harmónia, amelyet liturgikus teljességnek neveztem. Várt a huszadik századra, hogy megint jelt adjon magáról.

Bán Ervin (Budapest)

met tud felmutatni, de tiszta föntségben egyik sem tud László nyomába lépni. A legrégebbi történetírók, — nemcsak magyarok, de külföldiek is, sőt a magyarok iránt ellenséges érzetűek is csak magasztalni tudják őt. Ezért kívánt lábaihoz temetkezni Zsigmond magyar király és német császár, Mária királyné és több más fejedelem.

Ő boldog Várad, kit ilyen szent és király alapított, ő boldog város és egyházmegye, melyben az ő hamvai nyugszanak s melyek felett az ő ítélő, óvó közbenjáró imája örködik. Boldog Várad, ki elzarándokolhatsz naponta nagy szentek sírjához s figyelve lélekben sugallatára, példája nyomán új, boldog jövőt építhetsz.

Azonban felelős vezetőinknek is utat mutat és hitet jelöl Szent László. Biztos út csak az önzetlen, Isten nagyobb dicsőségére és az emberek javára végzett becsületes és felelősségteljes munka útja lehet. Mert csak ezen van Isten áldása. Ezáltal valósul meg a belső gazdasági megerősödés, a társadalmi béke és megelégedettség és ez szüli a külső tekintélyt is.

Testvéreim! Itt köszönöm meg mindenkinek bármit is tett ezen szép hármass ünnepünk színvonalára és emlékeztetésére tétele érdekében, legyen az akár fizikai, akár szellemi áldozat! Megköszönöm vendégeinknek, híveinknek. Azoknak, akik újjávarázsolták Szent László nyughelyének templomát, de azoknak is, kik felkészítették belülről gazdag ajándékaikkal. Azoknak, akik ilyen pompássá tették

gyönyörű, — most már bazilikánkat -, akik impozáns keresztény múzeumot alkottak számunkra embergyőtrő munkával és mély lelkiismeretességgel, akik pompás miseruhákkal ajándékoztak meg bennünket — gondolok itt bambergi testvéreinkre, akik könyvekkel, érmékkel, plakettekkal tették maradandóvá a történelemben ünnepünket. Megköszönöm a testvéri egyházaknak, hogy mindebben össze tudunk fogni és a világi hatóságoknak, kik segítettek bennünket! Mindezekre a Szentatyá, II. János Pál pápa tette a koronát, midőn a hármass évfordulóra való tekintettel ezen gyönyörű székesegyháznak megadta a bazilika rangot. Sokszoros köszönet érte!

Testvéreim! A történelem embersorvasztó sivatagi szelei még ma is sokszor elérnek hozzánk. Szükségünk van most is Szent László közbenjárására, hogy új pogányság lelketlen uralma ne sorvasztassa és gyötörhesse népünket. Szent ez a föld nekünk és hazánk érezzük teljes joggal. Mi nem menekülni akarunk innen, hanem csak új, boldogabb életet építeni. Összefogásban, szeretetben, áldozatosságban minden nemzetséggel és vallással. Az isteni törvények és Szent László példája nyomán. Azért kérek benneteket, hogy együtt forduljunk a mai napon Nagyvárad és Biharország égi pártfogójához az ősi ének szavaival:

„Keresztes vitézek daliás vezére,
Mi árva nemzetünk ékessége s fénye,
Régi szent királyunk, dicsőséges László,
Kérünk légy Istennél, értünk közbenjáró!”
(Nagyvárad, 1992 május 10.)

„Pastores dabo vobis”

APOSTOLI BUZDÍTÁS A PAPNEVELÉSÉRŐL

Április 7-én mutatták be a Szentszék Sajtótermében II. János Pál pápa „Pastores dabo vobis” kezdetű, a papneveléssel foglalkozó apostoli buzdítását, amely az 1990-es nyolcadik rendes püspöki szinódus dokumentációjának gyűjtemése. A dokumentum e jeremiási „Pásztorokat adok nektek szívem szerint” Jer 3,15) verssel kezdődik. A szokásos formátumban 220 oldalt tesz ki, a bevezetésen és a végkövetkeztetésen kívül hat fejezetből áll.

A Bevezetés elmondja, hogy az apostoli buzdítás egyrészt az 1990-es, a papképzéssel foglalkozó püspöki szinódus javaslatait használta fel, másrészt a II. vatikáni zsinat tanítását és az utána megjelent szentszéki megnyilatkozásokat, nevezetesen néhány korábbi püspöki szinódus dokumentációját. Ismeretes, hogy az első, az 1976-os szinódus is tárgyalt a szemináriumok megújításáról, majd az 1971-es szinódus munkáinak felét a szolgálati papságnak szentelte. Azt mondhatnánk röviden, hogy a mostani dokumentum első fejezete a mai helyzet, a pozitív és a negatív jelenségek leírása után a III., IV. és V. fejezetekben összegezi a zsinati és más hivatalos tanítást a szolgálati papság természetére és küldetésére, a papi önazonosságra és a papi lelkiességre vonatkozóan.

I. fejezet: *A második évezred végének kihívásai a papképzés szempontjából.* E fejezet a Zsidóknak írt levél nyomán (5,1) azt hangsúlyozza, hogy a pap az emberek közül vétetik és az ő lelki javukat szolgálja; tehát egy korának emberei közül, ember az emberek között, szolgálata, hivatása korhoz kötött; szembe kell néznie kora kihívásaival. A papnak ismernie kell a mai társadalom irányzatait, az emberek lelki szükségleteit, a konkrét lelkipásztori módszereket, hogy a papképzés megfelelhessen elvárásaiknak, a papi küldetés követelményeinek. Bár korunk tele van ellentmondásokkal, a remény jele is érezhető: az emberek szomjaznak az igazságosságot és a békét, érzékenyebbek a teremtett világ védelme iránt, nyitottak az igazság keresésére. A tudományos és technikai vívmányokat felhasználják a kultúra terjesztésére, igénylik az új etikát, amely kijelölheti a haladás lehetőségeit és határait. A világ sok részében növekszik a lelki és vallási értékek iránti igény, terjed a Szentírás ismerete; a fiatal egyházakban fokozódik a személyi méltóság és az emberi élet védelme. Pozitív jelenség a közép-kelet-európai országok és más népek egyházainak vértanúsága, hűséges tanúságtétele az üldöztetés idején.

A pápai dokumentum ezután a negatív jelenségekről szól: racionalizmusról, az individualizmusról, a fogyasztói szemlélet és hedonizmus terjedéséről a fiatalság körében, az ateista ideológiák és a materialista dogmatizmus után a teljes evilágiságról és a gyakorlati ateizmusról, a család felbomlásáról, a szexualitás igazi értelmének félreismeréséről, a társadalmi igazságtalanságokról. Felsorolja az egyházon belüli negatív jeleket is: a katekézis elégtelenségét, a helytelenül értelmezett kulturális és lelkipásztori teológiai pluralizmust, ami kedvezőtlenül hat az ökumenikus párbeszédre, kikezdi a hit egységét; a magisztrium iránti bizalmatlanságot és közömbösséget; az evangéliumi üzenet lefokozását társadalmi-politikai felszabadításra, vagy a babonába és az Isten nélküli vallásosságba való menekülést. Helyes és szükséges a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd, de ez — a tolerancia ürügyén — zűrzavarhoz és relativizmushoz is vezethet. Meg kell különböztetni a jót

a rossztól, és aszerint kell megújítani a papnevelést és képzést.

II. fejezet: *A szolgálati papság természet és küldetése.*

Ez a fejezet összefoglalja az ide vonatkozó zsinati és szentszéki tanítást, tehát a zsinati egyháztan szerint hangsúlyozza a papság Krisztus-központúságát, de ugyanakkor kiemeli Isten népe közös hivatását az életszentségre, illetve a keresztségben gyökerező általános papság jelentőségét. A felszentelt pap az egyházi rend révén hierarchikus egységben van püspökével és testvéri szeretet köti paptestvéreihez, míg a közös keresztségben és a keresztségben nyilatkozik meg. A katolikus papság küldetése egyetemes, nem korlátozódik egy területre, kulturális vagy erkölcsi határai, miként Jézus küldetése is, minden teremtménynek szól.

III. fejezet: *A pap lelki életéről* szóló fejezet ismét hangsúlyozza a zsinat nyomán az életszentségre szóló egyetemes meghívást (ez közös minden megkereszteltnek), de a presbitereknek fokozottabban kell Krisztust követniük, törekedniük a tökéletességre.

IV. fejezet: *A papi hivatás az egyház lelkipásztorokodásában.*

E fejezetben a hivatásbészítés feladatáról, a hivatással kapcsolatos lelkipásztori követelményekről van szó. Maga az egyház is „összehívott” gyülekezet, az Atya, a Fiú és a Szentlélek egységében egybegyűlt nép, ahogy a zsinat tanítja (LG 4). Ez az egyház magába gyűjt minden más hivatást, neveli, oktatja, tanítja az embereket, hogy Isten hívására válaszoljanak. Minden keresztség hivatás Istentől jön, Isten ajándéka. Az egyház összegyűjt minden hivatást, segíti az embereket, hogy megfeleljenek sajátos hivatásuknak, így elkíséri azokat is, akik a szolgálati papságra kaptak meghívást.

V. fejezet: *A papjelöltek különböző szempontú kiképzéséről* szól részletesen a dokumentum központi fejezete. A szinódusi atyák hangsúlyozták a szemináriumi kiképzés alapvető fontosságát. A pápa buzdításának ebben a pontjában mintegy összegezi a világ különböző részeiről érkezett főpásztorok gazdag tapasztalatát, javaslatokat a papjelöltek emberi, lelki, szellemi és lelkipásztori kiképzésére vonatkozóan.

1. *A papképzés dimenziói* című alponthoz az emberi képzés alapvető fontosságát hangsúlyozza: „A kellő emberi képzés nélkül az egész papképzésnek hiányozna a szükséges alapja”. Nemcsak a helyes és kötelező emberi érdeklődés és önmegvalósítás szempontjából, hanem a leendő pap szolgálatát tekintve is szükség van kiegyensúlyozott, erős, szabad személyiségekre, akik képesek a lelkipásztori felelősség terheit hordozni. Alapvetően fontos a készség, a képesség a mások felé való nyitottságra a kommunio-teremtésre, az együttműködésre, a szolgálatra.

Szükség van mindehhez érzelmi érettségre, ehhez pedig az igazi és felelős szeretetre kell nevelni. A papjelölttel fel kell fedeztetni a szeretet központi szere-

pét; megmutatni, hogy a szeretet (szerelem) az egész személy fizikai, pszichikai és lelki dimenzióira kiterjed, és hogy a szerelem-szeretet az emberi test „jegyesi jelentésében” fejeződik ki. A szerelem-szeretet igazsága megköveteli a helyes szexuális nevelést, amely rávilágít a szexualitás személyi jelentésére és elvezet a tisztaság szeretetére, ami viszont kifejleszti a személy igazi érettségét. Mindez elengedhetetlen a papi cölibátusra való felkészítésnél. A cölibátus isteni ajándék (karizma), de mégha igazán megélt is valaki, megmaradnak az érzelmi hajlamok, az ösztönös vágyak; ezért még az érzelmileg érett papnövendékeknek is szükségük van okos elővigyázatosságra, a test és a szellem feletti őrködésre. Nagy segítségre lehet az igazi barátságokra való nevelés is. A dokumentum még kitér a szabadságra (engedelmességre), és a morális lelkiismeretre való nevelés fontosságára. A lelki nevelés lényege az Istennel és a Krisztussal való szeretetközösség. A szeminaristák (ill. papok) lelki életének középpontjában álljon a szentmise. Örömmel járuljanak a bűnbánat szentségéhez is. A papjelölt keresse Krisztust az emberekben, legyen a testvéri szeretet és a szolgálat embere — hangsúlyozza a dokumentum.

A szellemi (intellektuális) képzés lényege a hit megértése, a misztériumok értő elmélyítése a teológia révén. De a teológia és a szent tudományok műveléséhez szükség van még filozófiára is, az igazság szerető tiszteletére, valamint az ún. embertudományokra: szociológiára, pszichológiára, pedagógiára, közgazdaságtanra és politikára, a médiák ismeretére. A teológia legyen Krisztus-központú és igazodjék a Tanítóhivatalhoz. A szemináriumi oktatásban követni kell a Zsinat és a Szentszék rendelkezéseit — szövegi le a buzdítást.

A teológiai képzés legyen teljes és egységes. Bizonyos kérdésekben világosan meg kell különböztetni a Magisztrium hivatalos tanítását és a divatos teológiai véleményeket. A buzdítás normaként hivatkozik a Hittani Kongregáció „Donum veritatis” kezdetű 1990-es, a teológus hivatásáról szóló instrukciójára, továbbá a II. vatikáni zsinat „Optatum totius” kezdetű határozata szellemében fogant, a teológiai oktatás korszerűsítését célzó szentszéki „Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis” című dokumentumokra.

A szemináriumi képzésnek egy következő szempontja a lelkipásztori feladatokra való felkészítés, ami nem jelenti azt, hogy a tudományos felkészülés felesleges, hanem azt, hogy az emberi, lelki, szellemi felkészülésnek-képzésnek a lelkipásztori munkát kell célként szem előtt tartania: Ehhez külön teológiai diszciplinára is szükség van, amit lelkipásztori (vagy gyakorlati) teológiának neveznek. Ide tartozik többek között még a világiakkal való együttműködésre való felkészítés, amit a pápa a szinódusi atyák javaslati nyomán erősen kiemel.

2. Ez az alponthoz a papképzés helyei-vel, környezetével, a nagyszemináriummal és a kissemináriummal foglalkozik. A zsinat és a szinódus nyomán hangsúlyozza a nagyszemináriumok elengedhetetlen szükségességét a papnevelésben, majd leírja, milyennek kell lennie a nevelő-képző „háznak”, környezetnek, közösségnek.

3. A harmadik pont a papképzés főszereplőiről tárgyal. Külön kitér a teoló-

gia-professzorok szerepére és felelősségére. Itt szó esik a család és az ifjúsági mozgalmak szerepéről is, ahonnan a papjelölt kikerült, és amelyekkel kapcsolatban marad, végül magáról a papjelöltől.

VI fejezet. *A papok állandó képzéséről* szól a buzdítás utolsó fejezete, majd a végkövetkeztetés egy Máriához, Krisztus és a papok Anyjához intézett imával zárul. (M.K.)

A PIARISTÁK 350 ÉVE AZ OKTATÁS-NEVELÉS SZOLGÁLATÁBAN

Kalazanci Szent József a piarista rendet azzal a céllal alapította, hogy a szegények gondjain segítsen, s az ingyenes tanulási lehetőség által megelhetést adjon diákjai kezébe — mondta Jelenits István tartományfőnök a jubileumi év alkalmából március 3-án megtartott sajtótájékoztatón, a rend budapesti házában. A piaristák történetéről a tartományfőnök elmondta, hogy az első iskolát és a hozzá csatlakozó rendházat Rómában hozták létre. A rend Magyarországon 1642-ben Podolinban telepedett le, majd a XVIII. században alakultak sorra a piarista iskolák az ország délebbre eső területein (Veszprém, Kecskemét, Vác, Pest, Temesvár, Nagybecskerek) is. Nagyon sok tanítványukból lett később híres ember, a rend mégis a számtalan közhasznú társadalmi tevékenységet végző volt diákjaira büszke. Trianon törést hozott a rend életében — mondotta Jelenits István —, mert azt követően a rendtartományok alakultak ki. A magyar rendtartományhoz 10 ház és a hozzájuk csatlakozó gimnáziumok tartoztak. 1948-ban következett be az államosítás, majd 1950-től a rend meghatározott szűk keretek között ugyan, de folyamatosan működhetett Budapesten és Kecskeméten. Az oktatás alapvető célkitűzéseiben Magyarországon Mária Terézia idejében következett be változás, mikor az iskolatípusok szétválásával a piarista rend feladata a diákok továbbtanulásra történő felkészítése lett. Hagyományaikban mindvégig követik a nevelés-oktatás egységét, s iskoláikat a szabadság szellemében, — mely tiszteletben tartja az emberi személyiséget —, „emberformáló műhelynek” tekintik. A megszigorítások megszűnése óta új gimnáziumot nyitottak Vácott és Szegeden, s egy szakmunkásképző iskolát Gödön. Tervezik a gimnáziumok bővítését 6, esetleg 8 évfolyamra is.

A jubileumi év alkalmából tervezett események közé tartozik egy szimpózium az Irodalomtörténeti Társaság rendezésében, kiállítás a Történeti Múzeumban, az ünnepi megemlékezés meglátogatása a podolini rendházban, előadás az Arany János Színházban, volt piarista színészek közreműködésével, stb. Ünnepi kiadványaik „A magyar rendtartomány történeti névtára”, valamint egy tanulmánygyűjtemény a piarista iskolákban folyó szellemi-oktatói életéről, neves rendtagok portréival. Az országos megemlékezést a Piarista Diákszövetség szervezi, melynek jelenleg 1600 tagja van. Az évforduló egybeesik a budapesti gimnázium 275 éves jubileumával, mely Pest város legrégebb iskolája. (M. K.)

Megjelent magyar nyelven

LOURDES BERNADETT NYOMDOKAIN

Írta Joseph Bordes, a kegyhely igazgatója, magyarra fordította dr. Szabó József. A mintegy 140 gyönyörű színes képpel illusztrált könyv ára 25 DM. Utánvétellel megrendelhető: Ung. Kath. Mission, Postscheckamt Ludwigshafen, Konto-Nr. 2071 70-679, BLZ 545 100 67. — Ugyancsak itt kapható Lourdes-ról magyar nyelvű VIDEO kazetta (50 perces, VHS PAL) 50.— DM áron.

A Szentkorona Emlékmű Mattsee-ban

Kevésbé ismert tény odahaza, hogy az emigráció emlékművet emelt az ausztriai Mattsee-ban azon a helyen, ahol a Szentkoronát 1945-ben elásták, s mivel a közműltban is egy jeles magyar történész a németeknek tulajdonította a magyar korona elvitelét, — nem látszik feleslegesnek újjá elmondani: hogyan került a II. világháború folyamán a Szentkorona idegen földre és földbe? Ma az Életünk Magyarországon sokan olvassák, röviden elmondjuk (főleg nekik) magának a Szentkorona Emlékműnek és ünnepélyes felavatásának történetét, amelyről annakidején akkori főszerkesztőnk, úgyszintén mint a Szentkorona Emlékbizottság ügyvezetője, a nemrégiben elhunyt dr. Harangozó Ferenc számolt be az Életünk hasábjain.

AZ AVATÁSI ÜNNEP

Az ünnepség (1983 szept. 15-én) 11 órakor az ősrégi (8. századi) Mattsee-i templomban szentmisével kezdődött, amelyet dr. Irányi László, az új magyar emigráns püspök (Washingtonból) celebrált, több pappal együtt. A Kastli Magyar Gimnázium leánykórusa énekelt és vezette a népénekeket. Vezényelt Zsongor Kálmán, az iskola karnagya.

Utána ünnepi menetben, nyári napfényben vonultunk a magyar, osztrák és Salzburg-i zászlókkal szegélyezett emlékműhöz. Az egyszerű, de nemesvonalú emléktációt, amely olyan szépen belesimul a gyönyörű salzburgi tájba s a két hársfa árnyékában és olyan jól érzi magát a hatalmas tiroli fészület mellett, szeptember 15-én, egy csütörtöki napon áldotta meg dr. Karl Berg salzburgi érsek, a falu és a magyarok nagyszámú részvételével.

Az ünnepi órát fönn a három tó közötti magaslaton Mattsee régi népviseletbe öltözött fúvósai nyitották meg harsonaszóval, majd a Szózat következett, amelyet a Kastli leánykórus és a mintegy kétszáz főnyi magyar meghatottan énekelt ezen a történelmi helyen.

Utána Mattsee polgármestere, Josef Furthner üdvözölte a magyarokat és örömmel vette át a falu nevében ezt a történelmi emléket, amire ők is büszkék és számukra is kedves emlék marad. Ezt követte Karl Gebetsberger Mattsee-i prépost kedves németnyelvű megemlékezése arról az időről, amikor Mattsee és környéke legalább átmeneti menedéket adhatott a magyar menekültek mellett a Szentkoronának is. Ők ezt a szent nemzeti szimbóliumot megelevenítő kis emlékkápolnát gondjaikba veszik át.

A Szentkorona bujdosó útjáról magyar nyelven v. Somorjai Béla számolt be, dr. Fáy Gedeon, a Magyar Külföldi Református Lelkiszolgálat világi elnöke imát mondott a nemzetért.

A „Boldogasszony Anyánk” ősi énekünk vezette meg magát a megáldási szertartást, amelyet a salzburgi érsek (ma az Osztrák Püspöki Kar elnöke. Szerk.) végzett arra a szándékra, hogy az Úristen, a Boldogasszony, Szent István király és a magyar szentek közbenjárására továbbra is védje meg ezt az országot és népet, amelynek a Szentkorona ezeréves szimbóluma és képviselője.

Végül v. Radnóczy Antal, a Vitézi Rend főkapitányhelyettese mondott köszönetet és záróbeszédet. Az ünnepi óra a magyar és az osztrák himnusszal fejeződött be.

Az emlékmű avatásáról s előtte a Mattsee-i szentmiséről, az osztrák televízió is szépen beszámolt.

HOGYAN KERÜLT A SZENTKORONA MATTSEEBÁ ?

Mattseeban — Salzburgtól 20 km-re, a Salzburg-Bécsi autópályától északra, há-

rom tó között fekszik ez a több mint 1200 éves helység —, játszódott le a 2. világháborús összeomlás tragédiájának utolsó felvonása: Szálasi és kisszámú megmaradt kíséretének szomorú sorsa. — Ebben része volt a magyar Szentkoronának és őrségének, akik parancsra követték a Nemzetvezetőt. Pajtás Ernő ezredes, a koronaórség parancsnoka, így írja le emlékezéseiben a Szentkorona útját a Budai Vár pincéjétől a Mattsee-i 1945. április 27-én éjjel történt elásásáig.

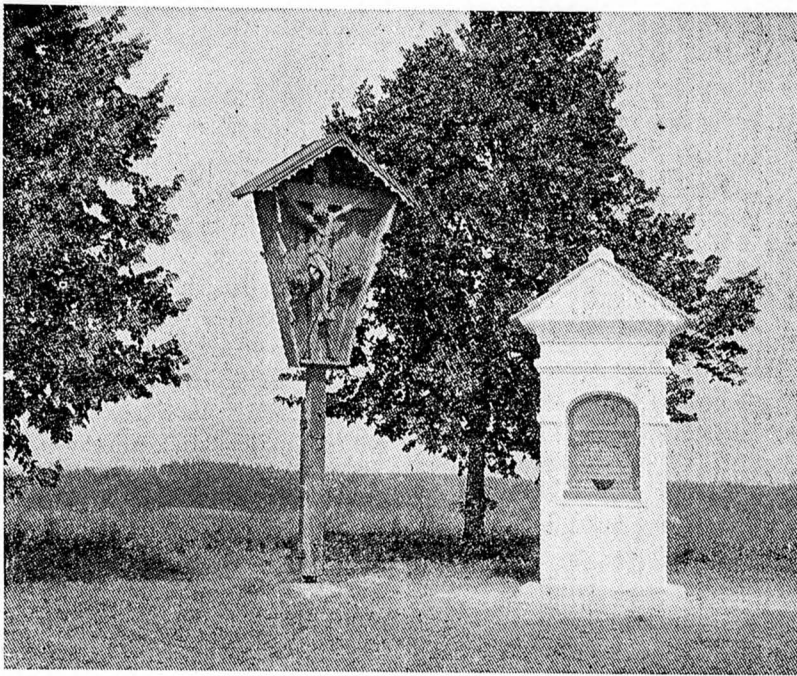
„1944. november 7-én hagyjuk el Budapestet...

1945. március 27-én hagyta el a Szentkorona Magyarország szent földjét. Egy-

egy amerikai hadnagy, Greenwald², egy budapesti, Váci utcai divatáruház-tulajdonos fia, aki az amerikai hadseregben szolgált, és el akart minket vinni hadifogságba.

Közöltem vele, hogy nem hagyhatom ott az autót, mert azon olyan dolgok vannak, amelyet egy percig sem hagyhatok el, és így csak az autóval együtt tudom követni... A teherautóval együtt mentünk Augsburgba és ott jelentkeztünk a 7. amerikai Interrogation Centernél³. Átadtuk a ládát, amiről elismervényt kaptam. Ez most is a birtokomban van.

Az Interrogation Center vezetője, P. Kubala amerikai őrnagy jelentette a főpa-

A MATTSEE-I SZENTKORONA EMLÉKMŰ

A mintegy 3 méter magas, piros cseréptetős építmény falusi keresztúti stációkora emlékeztet. Kétszárnyú, kovácsoltvas-rácsú ajtóval ellátott (A képen még hiányzik!) fülkájében süttői vörösmárvány táblán a Szentkorona domborművű képe van kifaragva, mellette „Sacra corona” felirat. Az emléktáblán aranybetűs szöveg — német nyelven is — olvasható, így: —Bujdosó útján ezen a dombon volt elásva a magyar Szentkorona 1945. április 27-től július 24-ig. Ezt az emléket menekült magyarok állították István király születésének 900. évében, 1983-ban.” A finom művű kis emlékkápolnát Szamosi József tervezte.

szerű Hangya-teherautón vittük tovább a Semmeringen át, először Müurzstegbe. Tizenkét válogatott koronaőrrel kísértük a Koronát, a koronaórség másik része Vály alezredessel és tizenkét altiszttel a Turánon¹ volt. Müurzstegből március 31-én továbbindultunk Seebergen át Máriacellbe és húsvétvasárnap reggel állt meg autónk az ottani kegytemplom előtt...

Mattseenél ért bennünket az a hír, hogy a front közeledik... Április 26-ról 27-re virradó éjszaka két legmegbízhatóbb altisztemet magamhoz vettem és kimentünk a teherautóhoz, amely mellett természetesen ott állt az ör... Felnyitottuk a sötétben a nagy ládát és kivettük a Szentkoronát, a jogart és az országalmát. A kincsek eredeti börtökjükből nyugodtak... behelyeztem őket egy kettévágott katonai benzineshordóba. A ládában csak a kardot hagytuk, azt ismét lezártuk, azután előrementünk két altisztemmel egy sziklafal előtti helyhez, amelyet nappal már kikerestünk, amely könnyen felismerhető volt, és közelében emberi lakás nem volt. Mély gödröt ástunk, betettük a hordót és betemettük a helyet is, hogy az ásásnak semmi nyoma nem maradt...

Május 2-án mentünk Zellhof felé a ládával, amelyben már csak a kard volt. Zellhofban a missziós házhoz mentünk, ahol a priornál jelentkeztünk... Május 6-án a prior ment át Seehamba, ahol már akkor amerikai parancsnokság volt, és közölte az amerikaiakkal, hogy zárdájában van egy magyar ezredes tizenkét emberével. Délután öt órakor jeepen kijött

rancsnokságnak, hogy megvan a magyar királyok koronája. Greenwald hadnagy útján az őrnagy közölte velem, hogy engem tekint a magyar nemzet képviselőjének, válasszam ki négy emberemet, akik a magyar nemzet képviselőiként itt maradnak a Szentkorona közelében. Kérték tőlem a kulcsokat, ezekkel azonban ekkor már nem rendelkeztem, mert elküldtem Szöllösi Jenő akkori miniszterelnöknek⁴, aki azokat továbbadta államtitkárának. Hosszabb időbe tartott, míg ezt az államtitkárt az amerikaiak fölfedezték, tőle megtudták a kulcsok pontos helyét és végre július 24-én a kulcsok Augsburgban voltak. Felnyitották a ládát- és ekkor történt a nagy meglepetés, hogy a ládában csak a kardot találták meg...

Most a legnagyobb feldúltsággal jött hozzám Greenwald hadnagy, hogy hová rejtettem a Koronát, engem tesznek felelőssé, mindenféleképpen megfenyegettek... Megnyugtattam a hadnagyot, hogy nincsen semmi baj, a Korona el van ásva és én oda fogom vezetni őket...

Most már, július vége felé, nyugodtan közölhettem a Korona rejtékhelyét... A Korona elásási helye, Mattsee, akkor már a 3. amerikai hadsereg területére esett. Kubala őrnagy kétségbe volt esve. Mellette volt azonban egy tipikus amerikai vakmerő fiatal hadnagy, Wort B. Andrews Fort Worthból, Texasból. Azt mondta, hogy nem kell sokat teketóriáznia, ő kihozza a Koronát a 3. hadsereg területéről...

Münchennél értük el a 3. hadsereg ha-

PANNONHALMÁNAK BARÁTOKRA VAN SZÜKSÉGE !

A pannonhalmi bencés apátságot Géza fejedelem alapította 996-ban. Első királyunk, Szent István fölkereste a Szent Hegyet, hogy itt imádkozzon. A kolostor — nem a maga erejéből, hanem Isten és nagylelkű adományozók jóvoltából — szellemi és lelki központtá vált a történelem során. Túlélte évszázadok pusztításait, újjáéledt a török veszedelem után is, és hiába oszlatta föl a kolostort II. József császár, az élet 1802-ben folytatódott. 1950-ben, amikor hazánkban valamennyi szerzetesrendet feloszlattak, Pannonhalma — keretek közé szorítva — tovább élhetett. Anyagi háttér nélkül, jórészt külföldi testvéri segítségre utalva tudta csak átvészelni a diktatúra évtizedeit.

A visszanyert szabadsággal feladataink is megsokasodnak. Egyházmegyénk ismét hozzánk tartozik. Iskoláinkat fel kell újítanunk. A nálunk lelki megerősödést keresők számára megfelelő körülményeket kell teremtenünk. Lepusztult plébániaépületeink felújításra szorulnak.

Pannonhalma az ország egyik legnagyobb műemlék-épülete. Hogy a közelgő ezer éves jubileumra megfelelő állapotba kerülhessen, komoly állami támogatást kapunk hozzá. A rendelkezésünkre álló anyagi eszközök azonban ennek ellenére nem elegendőek ahhoz, hogy megfeleljünk a bennünket érő szellemi, lelki elvárásoknak. Ezért van szükségünk barátokra, akik anyagilag is támogatni tudják munkánkat.

A kolostor barátaival közösséget alkot. Jótévedőinkért minden nap imádkozunk. Lehetőségeink szerint tovább szeretnénk adni mindazokat a lelki és szellemi kincseket, amelyeket ránk bízott az Isten.

Várszegi Asztrik OSB
pannonhalmi főapát-püspök

tárát... Vad tempóban mentünk, és még sötétben elértük Mattseet.

Kétórás kemény munka után megtaláltuk a benzines hordót, benne a Szentkoronával és az ékszerekkel, épen, baj nélkül, csak a börtökök mentek tönkre.

Baj nélkül visszatértünk Augsburgba. A Szentkoronát és az ékszereket visszahe-lyeztük a ládába, és miután az Interrogation Centert Augsburgból Mannheimba helyezték át, mi is odamentünk Greenwald hadnaggyal együtt.

Majd Seckenheimbe, onnan Heidelbergbe mentünk, ahol a 7. hadsereg parancsnoksága székel⁵. Itt Peary vezérkari főnök és még tizenöt magasrangú tiszt jelenlétében kinyitották a ládát, lefényképezték a kincseket külön-külön, majd együttesen is, a tisztekkel és velem együtt, aztán visszatették az ékszereket a ládába és lezárták a 7. hadsereg pecsétjével...

Eddig Pajtás Ernő koronaőrezredes beszámolója.

*

Mattsee immár hozzátartozik a Szentkorona 900 esztendő, változatos, viharos történetéhez. A Gondviseléstől kijelölt útjának emlékeztető stációja marad.

1. A Turán eredetileg Horthy különvonata volt. Ekkor az ország kincseit vitték ki rajta Németországba (aranyvonat).
2. George Granville budapesti származású amerikai hadnagy.
3. A 7. amerikai hadsereg kihallgatási központja.
4. Szöllösi nem miniszterelnök, hanem miniszterelnök-helyettes volt a nyilas kormányban.
5. A 7. amerikai hadsereg főparancsnoka Alexander McCarell Patch (1889 — 1945) altábornagy, vezérkari főnök Peary vezérőrnagy volt.

Szenci Molnár Albert emlékezete

A Felvidéken Pozsonytól Nagyszombat irányába autózva szép magyar vonatkozású emlékekre találunk. A terület Trianon óta Nyugat-Szlovákia része, ám Cseklészen még áll a szebb napokat megélt egykori Esterházy-kastély, melynek nagyméretű, háromtornyú épületét gróf Esterházy József tervezette Fischer von Erlach-hal barokk stílusban, majd 1756-ban Fellner Jakab építőművésszel alakították át rokokó ízlésre.

Magyarból is kastélyáról volt nevezetes. Gróf Csáky Imre püspök építtette (1722—1725 között) Hildebrandt egyik tanítványával. Négy saroktornya, egy főtornya, pazar lépcsősarnoka van és disztermében korabeli freskók láthatók. Ma Szlovákia egyik legnagyobb barokk kastélya.

A közelben tízezer lakosú város következik Szenc, Szenci Molnár Albert (1574—1634) zsoldárfordító, nyelvtudós — filológus utazó szülőhelye, ahol örömeinkre a közelmúltban utcanév viseli nevét: a Molnár Albert utca; a főtéren egy török-ház nevű reneszánsz (1552) épület; és különös nevezetessége Szencnek még a fokozatosan nagyobbított Napos-tó, mely Szlovákia „Kis-Balatonjának” számít és e mai nyári szabadtéri fürdőváros tavát már egy 1252-ből származó okirat is említi.

Szenci Molnár Albert élete hat évtizede arra az átmeneti periódusra esik, melyet késő reneszánsz vagy késő-humanizmus korának jelölnek. Ekkor bontakozott az ellenreformáció, erősödött meg a katolicizmus, fejlődött ki a barokkművészet. Ő főként anyanyelvén, fordításokkal, szövegkiadásokkal, a humanista filológia és tudományosság eszközeivel igyekezett a magyarság kezébe adni olyan műveket, amelyekben szerinte hiányt szenvedett éppen a protestáns tanok védelme és megerősítése érdekében.

Ősei székelyek; nagyapja, apja molnári volt: nevükben is mesterségüket viselték. A keresztségben Albert nevet kap, apja örömeiben a molnárok jelképét, szekerét is kezébe érinti, hogy mesterségének folytatója legyen. A fiú azonban nem lett sem molnári, sem polgári Szencnek, de lett tudós professzora német és holland egyetemeknek, és a legtöbb kiadást megélt magyar nyelvű könyv, a protestáns zsoldáros könyv szerzője. 1604-ben elkészített magyarul latin szótárát személyesen vitte Prágába, Rudolf császárnak. Itt találkozott és került barátságba Keplerrel, a kor híres csillagászával. 1606-ban fejezte be élete fő művét, Dávid zsoldárainak verses fordítását. Az ó-testamentomi zsoldárok különösen kedves énekeivé lettek a kál-

vini egyházaknak, mindenekfelett a magyarországi kálvinistáknak. A XC. ZSOLTÁR máig Szenci Molnár Albert verselésében tündöklök:

Te benned bíztunk eleitől fogva, / Uram, téged tartottunk hajlékunknak, / Mikor még semmi hegyek nem voltak, / Hogy még sem ég, sem föld nem volt formálva: / Te voltál és te vagy erős isten, / És te megmadsz minden időben.

Szerencsés sorsa, hogy már gyermekfejjel jelen lehetett a 16. századi Magyarország monumentális írói és kiadói vállalkozásánál, a Vizsolyi Biblia nyomtatásánál. Belföldi vándorlása során akkor tartózkodott Göncön, amikor Károlyi Gáspár vezetésével a környékbéli prédikátorok és tanítók összefogásával készült a teljes magyar Biblia szövege. Molnár Albert diákként szerény részt is vehetett a nyomdai munkálatokban:

— ... lábánál forogék az böcsületes embernek, Károli Gáspárnak az gönci prédikátornak, az ki ő igazgatója volt az kinyomatásnak, és engem gyakorta az visoli nyomtatóhelyben kiküldött az őtöle írott levelecskéekkel.

Az 1590-ben elkezdődő külföldi peregrinációja (vándorlása) — kisebb megszakításokkal 1624-ig, ötven éves koráig tartott. Végigjárta a kortársai által is látogatott európai egyetemvárosokat; s alkalma volt személyes kapcsolatba kerülni a kálvinista reformáció nagy alakjaival. 1612-ben, a Biblia másodszori újrakiadását követően családjával hazatelepült. Először Batthyány Ferenc udvari prédikátora lett Rohoncon s végül Erdélyben Bethlen Gábor parancsára elkészítette és megjelentette Kálvin Intitúciójának magyar fordítását is. A zsoldárfordításhoz hasonló hézagpótló teológiai kézikönyvet adva a protestáns prédikátorok és hívek kezébe.

Felismerte, hogy mivel segítheti Magyarországot és Erdélyt, hogy legalább a művelődés területén felzárkózhassék a művelt európai nemzetekhez, mivel használhat legjobban hazájának, honfitársainak. Méltán mondta magáról, hogy — *ez nyelvnek nem utolsó ékesgetője vagyok ...* — Helye valóban ott van a magyar költők és írók között.

Szenci Molnár Albert az első közt volt, akiben a nemzeti érzés mint szellemi érték öntudatra ébredt. Ha kellett, feláldozta a külföldi sikerét és magasabb nyugati életformáját, hogy a nemzeti kultúráért küzdhessen. Önálló teológiai rendszere és munkássága nem volt, de a változásokra, problémákra érzékenyen, tanítani és használni akarva, felismerte kora szellemi igényeit. Műveltségét és fordítói tehetségét bátran állította azok szolgálatába

Kiemelkedő műve építésében Szenci Molnár nem is gondolt magyar segítségére. A Nyugat segítségével kívánta Magyarországot Nyugattá tenni. Német fejedelmek és könyvkiadók adományából német földön nyomtatta ki magyar könyveit. Egy áhítatos német kiadó azért adta ki magyar zsoldárait, mert megmenekült a pestistől. A protestánsok közös szellemi kincseit kívánta magyarra átültetni, hogy azzal a magyarság szellemi színvonalát a Nyugathoz emelje. Ugyanakkor bebizonyítsa a nyugati nemzetek számára a magyarság képességét a szellemi felemelkedésre.

A vándortípusú ember fő jellemvonása, hogy céljához szinte sosem ér. Szenci Molnár Albertől sem jegyzett fel megpihenő öregkort az irodalomtörténet. Életműve szimbolikus értékű tanú-

ságtétel egy emberfölötti elszánás mellett.

Korok és egyéniségek szerint több formája van a hazaszeretnek. Legemebribb a szellemi hazaszeretet, mely Szenci Molnárban megszületett. Ritka és különleges ez a hazaszeretet, melyben az ország szolgálata már-már istentiszteletté emelkedik, szentesül. A legszebb magyar alkotók hazaszeretete válik ilyené a jövőben. Mélységeit az avatatlan felmérni sem képes. A „legnagyobb magyar” Széchenyi, a himnuszos Kölcsey, a Szózat-szerző Vörösmarty hazaszeretete ez és istenhites-zsoldáros magaslati csúcsain az Ady Endréé.

Hírek - események

A portugáliai Fatimában, május 13-án, nagyszabású ünnepséget tartottak annak emlékére, hogy 75 évvel ezelőtt ezen a napon jelent meg a Szűzanya a három portugál gyermeknek: Lucianak, Ferencnek és Jácintnak. A Szentatyát a megemlékezésen Angelo Sodano bíboros államtitkár képviselte. Mint ismeretes, a pápa ellen 11 évvel ezelőtt, ugyancsak május 13-án történt a merénylet. Megmenekülését a pápa a fatimai Szent Szűz közbenjárásának tulajdonította.

Az orosz televízió április 29-én teljes óras adást szentelt a katolikus húsvéti szertartásoknak. A „Szükséget szenvedő Egyház” („Kirche in Not”) nevű szervezet támogatásával, a brüsszeli katolikus rádió és televíziós hálózat felvette II. János Pál pápával a nagypénteki szertartást és a Kolosszeumban ugyanaznap este megtartott keresztutat, valamint a húsvétvasárnapi „Urbi et orbi” áldást. Ezt sugározta az orosz tévé.

A vatikáni filmarchívumban felfedezték a legrégebb létező pápafilmet. Ezen a Lumière testvérek által 1896-ban felvett filmen XIII. Leó pápa látható. Az osztrák televízió a filmet több régi filmkincsel együtt Pünkösdvásárnap, május 31-én „Orientierung” című rovatában mutatta be közönségének.

Mint ismeretes, a hamburgi evangélikus egyház, Maria Jepsen lelkésznőt április 4-én püspökké választotta. A Speyer-i katolikus püspök, Anton Schlembach, egy rádió interjúban a választás kapcsán kijelentette, hogy ez az egyházak egymáshoz való közeledését megnehezíti. Nem lehet mást tenni, mondta, mint megvárni, hogyan hat ez a választás az evangélikus egyházon belül, ahol ez az első ilyen eset. Eddig csak az anglikán-, illetőleg annak amerikai változatában, az episzkopális egyházban került sor nők püspökké választására.

A Katolikus Társadalomtudományi Akadémia 1992—93. tanévre a jelentkezési határidő 1992 június 30. Felső korhatár 35 év. Felvételi vizsgák várható időpontja 1992 szeptember első fele. További információk: Katolikus Társadalomtudományi Akadémia, 1053 Budapest, Ferenciek tere 4—8, II. emelet. Telefon: 266-1238. — Érdeklődni lehet még az OLI telefonján.

A Párizsi Magyar Katolikus Misszió június 28-án vasárnap, a Máltai- és Johannita Lovagrend és a helyi cserkészek jelenlétében ünnepélyesen megemlékezett Szent László király szentté avatásának 800. évfordulójára alkalmából.

A katolikus egyház és a protestáns egyházak között még sok a nehézség, de az utóbbi időben megnőtt a találkozás, a párbeszéd és a közös tanúságtétel le-

Szenci Molnár Albert emlékezetére egy erdélyi verselő latin kétsorost írt:

„Hungariae Cunas, curas Calami, Thalamique Debeo Theutonic; Dacia dat tumulum.”
„Bölcsőmet Magyarország, nászt s tudást a Német adta nekem, s Erdély örzi csontjaimat.”

Szenci Molnár példája máig követhető: hazánkat, anyanyelvünket szolgálhatjuk, bárhol élünk is, ha lánggra lobban bennünk a hit és a hazaszeretet.

Molnár Albert Szencről indult. A szülőföld látta el útravalóval, tarisznyázta fel hűséggel, hittel, tisztességgel és alkalmazkodó képességgel. Erdélyben Kolozsvárott a Házsongárdon pihent meg örökre.

Domonkos János

hetősége is. Erre a konklúzióra jutott az „Evangélikus hit és ökumenikus mozgalom” témájú szeminárium, amely február első napjaiban zajlott le Rómában a baptista, metodista és valdens egyház rendezésében. A szeminárium résztvevői az eddig megtett út eredményeit mérlegelték, igyekezve az ökumenizmus gondolatát az új Európa jövője felé irányítani.

Az Egyesült Államok Ügyvédi Közössége (American Bar Association) ellenzi az euthanázia engedélyezését. Nagy többséggel úgy döntöttek, hogy nem támogatják olyan törvények bevezetését, amelyek lehetővé teszik az orvosoknak a reménytelen, halálos betegek öngyilkosságának segítését.

A SZENTSZÉK PAVILONJA A SEVILLAI VILÁGKIÁLLÍTÁSON

A világkiállításon a katolikus egyház a szentszéki pavilonnal képviselteti magát, amelynek könnyű acélszerkezetét átlátszó és homályos üvegtáblák fedik, két-szintes prizmaalakú ténfogatát egyházi építészeti formákra emlékeztető boltozat fedi be. A kiállítási csarnok központi részén olyan világhírű képzőművészeti alkotásokat helyeztek el, mint pl. Caravaggio és El Greco egy-egy festménye. A földszinti termekben kiállított anyag történelmi visszaillesztés a kolumbuszi vállalkozás fő szorgalmazóinak, a katolikus királyoknak az alakjára és korabeli pápákra. Különös figyelmet szenteltek a Kolumbusz előtti kultúrák bemutatásának, illetve olyan személyiségeknek állítottak emléket, akik a bennszülött lakosság jogainak valódi védelmezői voltak. Láthatók még a különböző helyi nyelveken írt prédikációs-könyvek, szótárak, nyelvkönyvek, katekizmusok, színódusi- és zsinati dokumentumok, templomok, székesegyházak, kórházak építési tervrajzai, kolostorok alapítólevelei, mind-mind olyan emlékek, amelyek arról tanúskodnak, hogy az egyház evangelizáló tevékenysége mellett mindig az ember személyes és társadalmi felemelkedését is szolgálta. A szentszéki pavilonban emléket állítottak a földrész olyan nagy szentjeinek, mint limai Szent Róza, Claver Szent Péter, a néger apostola, Boldog Junipero Serra. A kiállítók bemutatják a latin-amerikai egyház mai életét is, különös tekintettel a földrész püspöki karainak konferenciájára, amelyeken Latin-Amerika egyháza evangelizáló munkájában egyre határozottabban kötelezte el magát a szegények mellett.

Június 29-én, Péter-Pál ünnepén Angelo Sodano bíboros államtitkár a világkiállítás keretében részt vett „A Szentszék Napja” ünnepségen. A szentszék pavilonjába a zárás napjáig, október 12-ig kb. 18 millió látogatót várnak.

(VR és M.K.)

LAPSZÉLRE

Májusi számunkban idéztünk a Magyar Nemzet egy cikkéből „Nyelvi kultúra — egyházi kultúra” címmel annak szemléltetésére, milyen súlyos károk származtak azáltal, hogy a vallási kultúrát hosszú időn át kiszorították a művelődés köréből. Azóta is napról-napra előadónak hasonló esetek. A Pesti Hírlap március 30-i száma például vastagbetűs címben közölte velünk: „A pápa követe Észak-Koreába látogat”. — No, ez érdekes, gondoltam. Kíváncsi voltam, ki ez a pápai követ („magyarul” nuncius!)? Olvasni kezdtem a cikket. Azt hittem rosszul látok. Megtörlöm a szemüvegem. Semmi kétség: a „pápa követe” Billy Graham, személyesen! A jólismert amerikai baptista prédikátor Pekingben közölte, hogy „II. János Pál pápa külön követet menesztett hozzá, aki átadta neki az általa továbbítandó üzenetet”. — Megnyugodtam: szóval mégsem követ, csak küldönc — ha egyébként hinni lehet a közleménynek.

— **sijó** —

Papi jubileumok

DR. KERNY GÉZA AUSZTRIAI MAGYAR FŐLELKÉSZ 80 ÉVES

Lelkipásztori élete példakép a mai modern huszadik században. Három évvel ezelőtt — 77 éves korában — meglátogatott engem a Buchberg-i kórházban, hogy lelkierőt adjon a felgyógyulásomhoz. Jóleső látogatása végén lekísértem az emeletről és megvártam, amíg betért a portásfülkébe, ahonnan egy nagy hátizsákkal tért vissza, amit felségítettem a hátára. Meglepetésemben feltettem a kérdést, hogy ebben mit cipel Gézabá? — „Itt a közelben van egy menekülttábor. Könyveket meg egyebet hoztam magammal részükre”. — Vonattal utazott és nehéz terhével — legyöngült egészségi állapota ellenére is — gyalogolt a vasútállomástól a menekülttáborig, onnan pedig a kórház udvarában álló templomig, ahol misézett és ugyanígy indult vissza Linzbe. — *Nem a kényelmet kereste, hanem a 'szolgálatot', hogy élete végéig a rábízott hívek 'jó pásztor' lehessen.* — A linzi magyarok jól imádkoztak, mert Msgr. GR. dr. Kerny Géza főlelkész személyében egy buzgó és alázatos lelkipásztort kaptak.

1912 szeptember 17-én született Budapesten. Édesapja rendőrtanácsos volt, akit 1918-ban magához szólított az Úr. Egyetlen fiúkat özvegy édesanyja segítette, hogy középiskolai tanulmányait befejezve, a Budapesti Központi Pápa-nevelő Intézetben készüljön fel élethivatására. 1935. június 16-án, Esztergomban szentelték pappá. 1936-tól 1943-ig mint káplán szolgált Héderváron és Nyergesújfalun. Közben teológiai doktori diplomát szerzett a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen. 1943-tól 1950-ig hittanára volt a Patrona Hungariae Leánygimnáziumnak. Mivel Magyarországon 1950-ben a hitoktatást betiltották, így 1950-tól 1974-ig a Budapest-Kőbányai Szent László plébánián teljesített lelkipásztori szolgálatot. Munkájában erősen akadályozva volt, ezért 1974 május 25-én Bécsbe utazott, onnan Rómába, majd tovább Münchenbe. Mindszenty József kardinális javaslatára, dr. Ádám György főlelkész útján, 1974. június 13-án Linzbe helyezték és Dr. Franz Salesius Zauner, linzi megyéspüspök a felsőausztriai magyar menekültek lelkipásztornának nevezte ki. — Ehhez a beosztásához tartozott még a Tallham-i és Bad Kreuzen-i táborokban élő menekültek lelki szolgálata, ami kiegészült még a kambodzsai, vietnámi és kínai menekültek ügyes-bajos dolgaiknak intézésével, hitoktatásával. Új munkája eredményeként sok menekültet keresztelt meg és készített elő az első áldozásra.

Nagy elfoglaltsága mellett is, minden-

re jutott ideje. Rendszeresen látogatta a kórházakban fekvő híveit. A börtönökbe jutottaknak is tudott lelkitáplálékot nyújtani. — *Áldozatkész munkájáért a külföldi magyarok püspöke, dr. Irányi László, 1984. szept. 18-án, az ausztriai*

A JUBILÁNS

magyarok főlelkésének nevezte ki. — Ebben a beosztásában ő készítette elő 1991 május 2- és 3-ára Mindszenty József Máriacellben nyugvó holttestének a biocsúztatását és bazaszállítását az esztergomi Bazilika sírboltjába. — 1991 okt. 6-án, a Vatikáni Főszentszék mint pápai káplánt Msgr.-i (főpapi) rangra emelte. — Ezüstmiséjét 1960-ban Máriaremetén, egy ministránsa jelenlétében, titokban, — aranymiséjét pedig 1985 június 16-án, Linzben, magyar híveivel együtt ünnepelte meg.

Cserkészéletét 1926-ban kezdte meg a 327. sz. Lojolai Szent Ignác cserkészcsapatban, Budapesten. Mint vezető, 1933-ban részt vett a gödöllői Világjamboreen. 1934-ben a Hárshegyi Cserkészparkban avatták cserkésztszítetté. 1974 óta a linzi 80. sz. Árpád cserkészcsapat Szervező-és Fenntartó Testületének elnöke.

1974 óta a Felsőausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének egyik alapító tagja. — Értékes és magas színvonalú előadásait örömmel hallgatják magyar honfitársaink. Ma is fiatalos lendülettel, — autó nélkül — végzi sokirányú apostoli munkáját Lukács evangélista szavaival: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”.

Mi ausztriai magyar menekültek, szívből gratulálunk Kerny Géza főlelkész úrnak és Isten bőséges áldását kérjük a további apostoli munkájára.

Kiss Mihály (Linz)

P. RÁBA LUKÁCS — ÖTVEN ÉVE AZ EGYHÁZ SZOLGÁLATÁBAN

1992 június 14-én ünnepelte a Genfi Katolikus Magyar Egyházközség P. Rábát a Lukács pálos atya pappá szentelésének 50. évfordulóját. A St. Boniface templomban megjelent nagyszámú hívősereg előtt Mehrle Tamás professzor, svájci magyar főlelkész, Ruzsik Vilmos franciaországi magyar főlelkész, Fülöp Gergely lyoni magyar lelkész és P. Livio SJ., a svájci jezsuiták főnöke segédletével mutatta be hálaadó aranymiséjét Lukács atya.

Ünnepi szentbeszédében Mehrle Tamás méltatta a megpróbáltatásokkal, keresztekkel teli papi életutat, amelyen Lukács atya az üldözöttek közt is, Krisztus igazi szolgájaként, bátran helytállt, s 50 éves papi szolgálata alatt mindig Isten országáért, a magyar lelkek üdvösségéért küzdött.

A szentmise felemelő áhitatát ének-szólo, hárfajátéka, hegedű és orgonaszá-

mok emelték. Az aranymisés páter áldása után az egyházközség és a meghívott vendégsereg ünnepélyes köszöntésre gyűlt össze a St. Boniface templom dísztermében, ahol a megterített asztalokon finom falatok várták az ünneplő közönséget. A gyerekek köszöntője után az egyházközség, a testvéregyházak, a magyarság, az óhaza nevében hangzottak el beszédek, melyeknek mindegyike a szeretet, a tisztelet, az elismerés hangján szólt Lukács atyáról. Seregély István egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke levélben köszöntötte a jubilánst s egyben gratulált a „Pro Cultura Hungarica” kitüntetéshez, melyet a magyar művelődésügyi miniszter — Andrásfalvy Bertalan nevében dr. Ódor László nagykövet nyújtotta át Lukács atyának. A kedves köszöntőket hegedű-, zongora- és énekszámok tarkították, miközben vídám hangulatban eszegetett-izogott a jókedvű vendégsereg.

A genfi magyarság így köszöntötte lelkipásztort az 50. évfordulóján, további testi-lelki egészséget, Isten kegyelmét és áldását kérve Lukács atyára, hogy még hosszú ideig végezhesse áldásos munkáját Krisztus egyházáért és sokáig hirdethesse nekünk magyar nyelven Jézus tanítását. **Czellár Judit (Genf)**

GABRIEL ASZTRIK

Budapest-Margitszigeti címzetes premontrai prépostot, a Francia- és Bajor Tudományos Akadémia levelező, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagját — dr. Antall József Magyarország miniszterelnökének előterjesztésére, a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével tüntették ki. A kitüntetést dr. Tar Pál magyar nagykövet személyesen adta át a Washington DC-i magyar nagykövetségen. Gabriel Asztrik 45 éve él az Egyesült Államokban, a Francia Becsületrend Tisztje, az Olasz Érdemkereszt parancsnoka (Commendatore) első alkalommal lépte át a magyar követség kapuját. Nemrég tért vissza Írországból, ahol a Dublin-i Egyetem 400 éves évfordulóján az amerikai Notre Dame Egyetemet képviselte. Az ünnepségek alatt rendezett Kongresszus keretében a Pázmány Péter esztergomi érsek által alapított Nagyszombati egyetem történetéről adott elő.

MEHRLÉ TAMÁS KITÜNTETÉSE

Dr. Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter Mehrle Tamás svájci magyar katolikus főlelkész, domonkosvendi atyának a „Pro Cultura Hungarica” emlék plakettet adományozta a magyar-svájci kulturális kapcsolatok terén és a svájci katolikus magyarságért végzett tevékenységéért. A kitüntetést dr. Ódor László nagykövet nyújtotta át a berni magyar nagykövetségen, június 23-án. Szívből gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez!

EGY HIVATÁS ELINDUL

Élve az Életünk adta lehetőséggel, ez útn szeretnék köszönetet mondani édesanyámnak, 13 éve elhunyt édesapámnak áldozatos szeretetükért, hogy keresztény magyarnak neveltek. Hálával tartozom a magyar jezsuitáknak is, bár nem tartozom a Magyar Provinciába, mégis különös szeretettel halmoztak el. Köszönetet kell mondanom barátainknak, az éveken át „földalatt működő” ifjúsági kisközösségeknek (ma KIK), valamint minden magyarnak, ki megmaradt magyarnak minden hátrány ellenére, bárhol is éljen a világon. Első, hálaadó szentmisémet Istenünknek, a Tátra egyik csúcsán szeretném bemutatni, — jelképesen, hazátlanul, azon magyar fiatalok iránti tiszteletből, kik nem érzik magukat otthon sehol. **P. Alex SJ (Pozsony)**

SEPTEMBERI SZÁMUNK A NYÁRI SZÜNTEK MIATT KÉSŐBB JELENIK MEG!

HŐSÖK NAPJA GRÁCSBAN

Idén május 31-én rendezte a „Christiana Hungaria” — Keresztény Magyarok Egyesülete, alapítása óta a 43. Hősök Napi megemlékezést a gráci Központi temetőben szép számú ünneplő részvételével. 10 órakor Nyers atya megáldotta a koszorúkat és szentmisét mondott az elhunyt hősök lelkiüdvéért és szentbeszédében is megemlékezett róluk. A szentmisén Cser Péter énekelt és Szabóki Tünde orgonált, mindketten a gráci Zeneakadémián tanulnak ösztöndíjjal.

Mise után az Ismeretlen Katona emlékművéhez vonultunk, elől a szentkoronás címeres magyar és a stájerországi zászlót vitték. Az emlékműnél Mayer elnök a Hírszekegy elmondása után üdvözölte a megjelentek közül névszerint is: dr. Maitz Károly tartományi képviselőt, Wildberger Wolfgang alezredest, az Osztrák Szövetségi Hadsereg képviselőt, az Osztrák Bajtársi Szövetség küldöttsége élén Stangl Eduardot, a szövetség városi elnökét, a bécsi Magyar Nagykövetség első titkárát, dr. Szőke Barnabást és a katonai attasé képviselő dr. Bona Gábor alezredest.

A szép ünnepi beszédet v. Marton Rezső, egyesületünk titkára mondta. Többek között idézte Antall József miniszterelnököt, annak hangsúlyozásával, hogy a nemzet hősei nélkül nem lehet. Elrettentő példaként, a hősi éthosz megvalósításaként említette, hogy a jugoszláv katonák védtelen polgári lakosságot, nőket, öregeket és gyermekeket gyilkolnak halomra. Utána Maitz Károly szólt a megjelentekhez és átadta a tartományfőnök üdvözlését. Ezt követően Nyers atyával imádkoztunk az elesettek lelkiüdvéért. Az ünnepély a Himnusz elénekülésével ért véget.

A temetői ünnepély után a Gösserbräu vendéglőben volt közös ebéd, amelynek keretében két tiszteletbeli tagnak: dr. Maitz Károly tartományi képviselőnek és a burgenlandi születésű Wildberger Wolfgang alezredestnek átadtuk egyesületünk díszoklevelét. A jelenlévők ebéd után még sokáig együtt maradtak és mindnyájan ama reményüknek adtak kifejezést, hogy jövőre is egészségben találkozhatnak.

Mayer Rudolf (Grác)

A MÜNCHENI KATOLIKUS MISSZIÓ KIRÁNDULÁSA

A Müncheni Magyar Katolikus Misszió június 4-én, csütörtökön, a Szeniorok Klubja és a Rózsafüzér Társulat tagjainak közös délutáni autóbussz kirándulást szervezett Alsó-Bajorország egyik legszebb, történelmi hangulatot árasztó városába, Landshutba. A főtéri gótikus St. Martin (Szent Márton) templom megtekintése után a „Frauenkapelle”-ben rövid ájtatosságon vettek részt, majd a Seligenthal-i női ciszterci kolostor Afra-kápolnáját látogatták meg. A későromán, famennyezetes kápolna nevezetessége a kolostoralapító I. Lajos bajor herceg és felesége, Ludmilla 1300 körül készült szobra a női kóruson, valamint ugyanitt 26 kisebb szobor a Wittelsbach-dinasztia tagjairól. Legtöbbjüket ma már nehéz azonosítani, csak az bizonyos, hogy egyikük Wittelsbach Ottó, (1305—1307 között magyar király) s őt a régi magyar címerpajzsral (hármás halmon a kettős kereszt) ábrázolta az ismeretlen egykori mester. A bajor Wittelsbach Ottó az Árpád-ház kihalása után került a magyar trónra, léven leányágon IV. Béla király unokája. A történelmi nevezetességek megtekintése és jóleső uzsonna után rövid sétával a közeli „Rákóczi forrás”-t kerestük fel. (Erről külön cikkben is beszámolunk!) Az autóbussz utazás alatt dr. Bogyai Tamás a látnivalók érdekes történelmi vonatkozásait ismertette. (Sz. J.)

Helyreigazítás: Májusi számunk 5. oldalának 2. hasábján az alcím alatt „vasmegyei” helyett figyelmen kívül „zalamegyei”-t írtunk. Megesik ilyesmi néha. Szerk.

Újdonság! Most jelent meg!

EMBER MINDHALÁLG

Billédi Ilona könyve a Bánság szülőltte, Temesvár nagy fia, dr. Fodor József prelátus életéről (1907—1990).

A szép kiállítás, részben színes képekkel dokumentált könyv ára 25.— DM. Megrendelhető: KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60. ☎ 089/864 44 24.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linz: Házasság: Április 25-én a Don Bosco plébániatemplomban esküdtek egymásnak örök hűséget György Elvira és Führer Gerald jegyesek. Meggyőződés, hogy harmonikus családi élet indult el az Úr áldásával.

Halálozás: Gaál Imre honfitársunk (Ried i. Innkreis, Kellergasse 1.) visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

NÉMETORSZÁG

Mannheim: A szentkereszttségben részesült: Razzino Adriano-t, május 2-án keresztelték meg. Kívánjuk életére a Mindenható bőséges áldását.

München: Keresztelés: Resch Melanie, R. Türierus és Geiger Maria leánya, 1991. december 12-én született; keresztelve 1992. május 10-én. — Schuller Helmut, S. Anton és Deák Eleonóra fia, március 17-én született, keresztelve május 10-én.

Házasság: Forgács Sándor és Szirtes Katalin Eszter, május 16-án Münchenben házasságot kötöttek.

Temetés: Horváth János, 66 éves korában, május 13-án meghalt. Temetése május 20-án volt a Waldfriedhofban.

UKRAJNA EGYHÁZAI AZ ELNYERT FÜGGETLENSÉGBEN

A „Keston College”, az angliai keleti egyházakkal foglalkozó intézet elemzett közzé Ukrajna egyházairól. A kommunista ideológia összeomlása után az emberek keresik a vallási bizonyosságokat, értékeket. Ezzel kapcsolatban két hátrányt kell leküzdeni: kevés a jól képzett lelkész és a vallásos irodalom.

Ukrajnában a többség az *ukrán-ortodox egyházhoz* tartozik, mely az elmúlt évekig az orosz-ortodox egyház része volt. A megerősödő nacionalizmus következtében részleges elszakadást tudott elérni a moszkvai patriarkátustól és a nevét is megváltoztatta. Feje a kijevi metropolita, *Filaret*. Ez a bizánci rítusú egyház volt az egyetlen, amely a kommunizmus alatt is működhetett, s most szemére vetik, hogy nem mutatott kellő ellenállást a rezsimmel szemben.

Mikor két éve az *uniátus egyház* működését közel 50 év után ismét engedélyezték, az ukrán-ortodox egyház szorult helyzetbe került Nyugat-Ukrajnában. Az uniátusokat 1946-ban belekényszerítették az ortodox egyházba, de most visszakövetelik templomaikat, plébániáikat. Ennek következménye gyakran erőszakos egyházi háború lett, mely a keleti ökumenizmust súlyosan terheli. Ezidáig kereken kétezer plébánia került vissza a katolikus egyházhoz, arról azonban nincsenek adatok, hogy a korábban 5 millió hívő közül jelenleg hányan vallják magukat az uniátus egyház tagjának.

A mostani ukrán függetlenségi mozgalom Nyugat-Ukrajnából indult ki, főként uniátus katolikusok vezették, akik az üldöztetés évtizedeit a föld alatti egyházban, vagy börtönben élték át. A keresztény egyházak viszályának harmadik résztvevője az *ukrán független ortodox egyház*, melyet a többi ortodox egyház nem ismer el. Az elnyomatás idejét száműzetésben élte át, s 1989-ben éledt újjá. Időközben már több mint ezer plébániája van, főként Nyugat-Ukrajnában, az egyházfő pedig *Skrypnyk „patriárka”*.

A harmadik legnagyobb vallási közösséget Ukrajnában a számos *protestáns egyház* alkotja. Mivel többnyire nincs közös irányító csúcsszervezetük, pontos adatok róluk nem ismeretesek.

A *római katolikus egyháznak* 200 plébániája van. II. János Pál pápa ezekben öt egyházmegyéet hagyott jóvá, és kinevezte az öt püspököt is. A hívők többsége lengyel és magyar nemzetiségű. Az ukránok és a lengyelek között kialakult nemzetiségi feszültségek ennek az egyháznak a kapcsolatát is befelbőzik a többi ukrán keresztény egyházzal. Az ukrán-katolikus egyház feje *Lubacsvszkij bíboros*, Lembergi (Lwov) érsek.

Meg tudta nyitni a *zsidó közösség* is egyik régi zsinagógáját. A kijevi kormány biztosította a zsidó lakosságot arról, hogy Ukrajnában otthon érezhetik magukat.

A feszültségek és a konkurrenciaharc ellenére jelentősen megerősödött az a mozgalom, mely az ország közös vallási és lelki újjáépítését tűzte ki célul. A keresztény egyházak a zsidóság és a mohamedánok vezetőivel még októberben megalapították a Vallások Tanácsát. Közös nyilatkozatot hoztak nyilvánosságra, melyben kiálltak Ukrajna függetlensége mellett. De mindenképp a kormány egyháziügyi tanácsának feloszlását követelik. Véleményük szerint valóságos minisztérium léphetne a helyébe, amely a vallások közötti béke érdekében fáradozik és a vallási közösségek munkáját támogatja. (M. K.)

APRÓHIRDETÉSEK

FOGPÓTLÁS MAGYARORSZÁGON — NYUGATEURÓPAI SZÍNVONALON! A Bécs-Budapest főútvonalra eső Mosonmagyaróváron (15 km-re az osztrák határtól). Porcellánkornák és -hidak, különleges elhorganyzású (beépített) fogcsorok készítése, rövid határidőre, garanciával! Amíg a végleges készülő, ideiglenes fogpótlást kap. Cím: PORCZA-DENT BT, Mosonmagyaróvár, Fleisch Károly u. 11. H-9200, Pf. 54. ☎ 0036 98 16 028 vagy 0036 98 15 434.

Magyarországi egyetemi hallgató és gimnáziumi tanuló a nyári szünidőre munkát vállal Németországban. ☎ (089) 5 32 82 88 (D)

Megnyílt a Gondviselés Háza, Szociális Otthon Magyarországon, 3400 Mezőkövesd, Olajfa út 2 sz. alatti címen, a Zsóri gyógyfürdő mellett, a Probitas alapítvány működtetésével. 1—2—3 ágyas szobákban, földszintes épületben, egy szép park területén elhelyezést biztosítunk teljes ellátással időseknél, rokkant, vagy ápolásra szoruló személyeknek. Átmeneti üdülésre is vállalunk reumás beteget. Az otthon működéséhez segítséget kérünk az AGROBANK, Mezőkövesd 359-98969, -8636-6064 számlaszámra. Várjuk szíves érdeklődésüket levélben vagy telefonon. ☎ napközben 40-12 063, vagy 20 óra után 40-12 575, dr. Deák Ferencné igazgató.

Erdélyi származású, jelenleg Budapesten élő, vígkedélyű, házias, 44 éves — barna, közep-termetű — barátnőm mellé keresek megértő férfit házasság céljából; 40—45 év közötti magyar katolikus férfiak levelét várom „Még nem késő” jellegre a kiadóba.

Eladó Keszthely és Hévíz között (6 illetve 2 km-re) Cserszegtomaj községben 724 □-ös szőlő, rét, rajta öreg parasztház; víz, villany van. Érdeklődni: Bognár István, H-8360 Keszthely, Bercsényi utca 28.

Budán, közel a Várhoz és a metróhoz modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Tel.: 01 341 46 24 vagy 093 30 34 (Svájc).

Eladó a VALLOMÁS c. dráma előadásjoga. Történelmi színmű Mindszenty bíboros vallásáról. ☎ (D) 0203 / 43 72 03.

Társat keres Nyugat-Magyarországon élő 50 éves, szőke, csinos, tiszta, értelmiségi nő, olyan nemdohányzó férfi személyben, aki hazatelepülne. Jelige: „Hátha megtaláljuk egymást”.

A Duna-kanyarban, kertes villában, 2 szoba összkomfort üdülésre, folyamatosan kiadó 2—5 személyre. Budapesttől kocsival 20 percre. Telefon: (D) (0711) 54 26 11 18.00 órától.

Németországban élő, jó megjelenésű, fiatalos kintésű férfi 49/176/73 keres komoly szándékkal, csinos, fiatalos hölgyet. Válaszokat egész alakú fotóval „Boldogság, szerelem” jellegre a kiadóba kérek.

Egyedül élő akadémikus férfi, 65 éves — nemdohányzó — de nem emberi gyarlóságok nélkül, keresi egy őszinte, intelligens — leendő — élettársnő ismeretséget. Választ a kiadóba. (Fényképet visszaküldök.) Jelige: „Egy hölgy válaszol”.

Szép magyar paraszttanyában üdülhet Szegedtől 30 km-re, Balástyán. Modern kényelem, lovaglás, horgászás, termálfürdő a közelben. Gyermekeket szívesen látunk, háziállatait hozhatja magával, németül beszélünk. Cím: Körös Lászlóné, H-6723 Szeged, Dandár utca 8. Tel.: 0036 62 16 614. Svájcban érdeklődhet: M. L. Pécsi, Genf. ☎ 022 / 348 30 88, esti órákban. Májustól októberig tartunk nyitva.

Szigligeten, stranddal szemben, gyönyörű fekvésű, körkialátású 1713 m² nyaralónak beépíthető ingatlan gyümölcsfákkal, valamint **Szigliget beltüreltén** 1500 m² ingatlan lakóépület beépítésére, továbbá **Nagykovácsiban** (Budapest központtól 13 km) 921 m² ingatlan ikerház lakóépület építésére alkalmas, közművesített, telefonnal rendelkezik, sürgősen eladó. Érdeklődés: dr. Bérczi, telefon/fax: 36 1 568 229 Budapest.

Dél-Németországban élő, 38/182/78 kg, füg- getlen, őszinte, józan, sportos, alternatív férfi megismerkedne hozzá hasonló 25—35 éves hölgyvel. ☎ (0751) 4 69 14. Jelige: „Hűség”.

47 éves, 178 cm magas férfi keresi végleges párját. Teltkarcsúak előnyben, halak vagy skorpiók. Csak fényképes levélre válaszolok. Jelige: „Dum spiro, spero”.

Várom azoknak az 55—60 éves uraknak levelét, akik magánosok, valóban egyedül élnek és nem kalandot keresnek, hanem hű társra vágnak. 54 éves, 160 cm magas, 56 kg, szőke, természetét és állapotát kedvelő dohányzó hölgy. Jelige: „Együtt könnyebb”.

Münchenben élő, 49 éves, 160 cm magas magyar nő megismerkedne hozzáillő férfival. Csak fényképes levelekre válaszolok. Jelige: „Rózsá”.

Társaság hiányában, romániai érettségizett, házias, szőke leány, 22/163/75, megismerkedne 25—30 körüli anyagiakkal rendezett férfival. Kölcsönös szimpátia esetén házasság lehetséges. Írhatnak magyarul, románul, szerbül, angolul. Jelige: „A szép is lehet még szebb kettesben”.

Eresen tudnám értékelni azt az úriembert, aki a hűséget megosztaná velem, élettárs vagy egy tartós barátságként, hasonló 60—70 éves korig a Bodeni-tó környékén. Jogosítvánnyal előnyösebb. Jelige: „Őszinteség”.

Budapesti katolikus óvoda vezetőnöje megismerkedne nyugat-európai hasonló állásban dolgozó magyar anyanyelvű óvónővel, aki megosztaná szakmai tapasztalatait, szívesen elmondaná módszereit (esetleg Németországból, Berlin környékéről). Antal Éva óvónő, H-1112 Budapest, Menyecske utca 35.

Bécsbe utazik? Olcsó privát szállás a város központjában. Telefon: 0043 1 93 11 58, FAX: 0043 1 52 62 595.

3 szoba-hall, 108 m² öröklakás Budapesten, Vörösmarty utca. Ár: 200.000.— SFr. Telefon: 0049 / 7725 3961.

Balatonalmádi belterületén 250 □-ös panorámás telek, kis épülettel eladó. Ár: 60.000.— DM. ☎ (H) 0036 80 38 247.

RÁTH MÁRTA, hites fordító és tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal. Elfriedenstr. 41, 8000 München 82. Telefon: (0 89) 4 39 53 83

FL INTERCOOP
NEMZETKÖZI FORDÍTÓIRODA

Műszaki és reklámszövegek, társasági szerződések, kereskedelmi levelezés, okiratok hiteles és Magyarországon is elismert német-magyar/magyar-német fordítása, valamint fordítások szinte bármely más nyelven. Szédes, nyomtatás, szövegszerkesztés számítógéppel, lézernyomatókkal. — Gyorsszolgálat. D-4130 Moers 1, Neuer Wall 2, Pf. 1470
Telefon: 02841 / 28053
Telefax: 02841 / 23021 vagy 18424
Telex: 17 2841 318; Teletex: 2841318 = FLINT
American Express · Diners club · Eurocard · Visa

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek:
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. 4.— § 6.— DM
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászon kötésben. 10.— § 20.— DM
Szállítással + portókölség.
Megrendelhető:
Landwehrstr. 66, D-8000 München 2 az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál

Töltse szabadságát saját nyaralójában a Balatonnál!

Ingatlanforgalmi irodánk gyors, megbízható ügyintézkést vállal:

☉ telkek, parasztházak, nyaralók adás-vétele;

☉ tervezés, építés, karbantartás.

Keresünk külföldi ingatlanforgalmi irodákat is, együttműködés céljából.

Kérjen információt: PARCELLA BT

H-8360 Keszthely, Kossuth Lajos u. 25, Tel./Fax: (0036)92 74 512.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestraße 32, 8000 München 2.

MAGYAR NYELVŰ VIDEÓK, ADÁMFI, Pf. 29, D-5100 Aachen, ☎ (0241) 17 33 55.

Magyarországra közvetítést vállal ingatlanok vételére, eladására BOND - 3 Kft., H-9730 Kőszeg, Postafiók 77, Várkör 69. ☎ (94) 60 238, Tel.: 037-376.

MAGYAR SZENTMISÉK BÉCSBEN

Bécsben minden vasár- és ünnepnap van magyar nyelvű szentmise, mindig 10.30 órakor, a Német Lovagrend, árpád-házi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7 szám, (Deutsch-Ordenskirche).
Lelkész: Hegyi György.

A Bécsbe látogató magyarokat szívesen várjuk. A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra!

MAGYAR SZENTMISÉK GRÁCBAN

Grácban a hónap első vasárnapja kivételével minden vasárnap és ünnepnap tartunk magyar nyelvű szentmisét, délelőtt 10 órakor a Szentháromság templomban, Schloßbergplatz (a Kastner Öhler áruház közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja P. Nyers János lelkész

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉERT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

FIGYELEM!

Ajánljuk dr. Szabó József összeállításában megjelent „Lourdes-i zarándokkönyv”-et. A kis zsebkönyv-formátumú, 150 oldalas könyvecske — amelyhez dr. Seregély István egri érsek, a MKPK elnöke írt ajánlást — eligazítást és tanácsokat ad a Lourdes-i zarándokoknak, ismerteti a kegyhely történetét s amit a Mária-tiszteletről tudni kell, ezenkívül gazdag imádságos részt közöl, bünbánati- és keresztúti ájtatosságot, imákat, énekeket.

A zarándokkönyv (7.— DM) és a színes-zománc kivitelű „Patrona Hungariae” jeivény (3.— DM) a helyi lelkészeknél megrendelhető. — A zarándokkönyv az Életünk kiadóhivatalánál is kapható.

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redakción und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légi postával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Senderkonto
Erscheint 11mal im Jahr.

Druk: Danubia Druckerei GmbH.
Ferenchbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontra, hanem postacsekkkontra kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto: Postgiroamt München, Konto-Nr.: 606 50-803.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—

Jelige portóval DM 6.—

Külön kívánságokat esetenként árazunk. Üzleti hirdetések soronként DM 9.—

Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—

Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—

Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.

Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalékos kedvezmény.

Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalékos kedvezmény.

Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.

Hirdetéseket határideje minden hónap 15-én, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ez időben érdeklődjenek telefonon.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizetői terjesztőnkél: Joseph D A N I, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „E L E T Ü N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban.

Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hitelesítéssel minden más nyelvterületen. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-4040 Neuss 1, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.

● **HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!** ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

70 km-re Bécsből, Sopron belvárosában a várkerületen műemléki környezetben osztrák minőségi kivitelezésben lakásokat, üzlethelyiségeket, irodákat építünk, 1993 májusi átadásal. Foglalo lefizetése mellett (jelentkezési sorrendben) leendő vásárlóinkkal előszerződést kötünk. További felvilágosítás: Firma MAS-SIVBAU GmbH., Pötschingerstr. 1, A-7032 Sigmund, Huszti József, ☎ (0043) 2236 64 180 vagy (0043) 2626 65 879.